SLOVNÍK

květen 88

ADRESA KRYCÍ - Je jedním z druhů zprostředkovaného spojení s TS. Krycí adresy, kterou je poštovní adresa vybraného TS /majitele krycí adresy/, rozvědka používá k přejímání zásilek, obsahujících rozvědné materiály nebo operativní vzkazy.

Při výběru osob pro tyto účely se klade důraz na spolehlivost, prověřenost a vhodnost. Vhodností se rozumí nenápadnost pro kontrarozvědku protivníka, ale také pro poštovní úředníky či jakékoliv třetí osoby /např. sousedy i rodinné příslušníky/. Vhodné jsou proto mj. osoby, udržující rozsáhlou korespondenci /plynoucí z pracovních nebo soukromých vztahů/.

Pro zasílané operativní vzkazy či rozvědné informace je nutné dohodnout mezi jejich odesílatelem a TS-krycí adresou systém znamení na zásilce, aby TS-krycí adresa mohl zásilku předat podle předem dohodnutého spojení a nedošlo k záměně s běžnou korespondencí.

AGENDA SVAZKOVÁ - Je souhrn administrativních postupů a prací, spojených s přehledným vedením, ukládáním a evidováním operativních materiálů v agenturně operativních svazcích v souladu se Směrnicemi pro evidenci, statistiku a administrativu svazkové agendy na I. správě SNB.

Rozlišují se 3 druhy svazků v této agendě :

a/ Osobní svazek /pro agenty, důvěrné styky, ideospolupracovníky, důvěrníky, propůjčené a konspirativní byty a krycí adresy/.

b/ Operativní svazek /pro objekty, AOP, spojení s rezidenturami nebo na různou operativní korespondenci, aktivní a vlivová opatření a dokumentační materiál/.

c/ Osobní svazek kádrového příslušníka.

AGENT - Tajný spolupracovník kategorie Agent je cizí státní příslušník, bezdomovec, nebo čs. občan, čs. emigrant apod., získaný k tajné a vědomé spolupráci s rozvědkou, nebo získaný pod jinou legendou /např. pod cizí vlajkou/; má objektivní a subjektivní možnosti plnit rozvědné úkoly, udržuje konspirativní spojení a podřizuje se rozvědkou stanovené disciplině,

jež je uplatňována přímo nebo z titulu cizí vlajky, pod níž bylo získání k tajné spolupráci provedeno. V případě změny řídícího pracovníka rozvědky je agent předatelný do řízení novému řídícímu pracovníku rozvědky. Z těchto důvodů je agent nejdůležitějším článkem v síti TS.

Rozvědka získává agenty z řad osob pracujících v objektech zájmu rozvědky nebo osob s pracovními nebo jinými styky k zájmovým objektům nebo osobám z objektů, nebo osob, u nichž je reálný předpoklad vytvoření si těchto styků v budoucnu /perspektivní TS/. Získávání členů jiných komunistických stran, kteří zastávají stanovené funkce, je možno provádět pouze v souladu se Směrnicí ministra vnitra ČSSR.

Rozvědka získává ke spolupráci jako agenty i čs. občany, kteří mají

a/ možnost trvalého vystěhování do zahraničí nebo jsou ochotni přistoupit na formu předstírané emigrace; mají možnost získat cizí státní občanství a vybudovat si rozvědné možnosti pod řízením rozvědky nebo za případné její pomoci

b/ možnost pracovat jako pomocní TS.

AGENT DUBLAŘ /dublér/ - Agent, který vědomě pracuje pro dvě /nebo i více/ rozvědek, zpravidla navzájem nepřátelských.

AGENT CHODEC - Agent, který přechází do státu svého rozvědného působení ilegálně, mimo úřadně stanovené hraniční přechody. Tato forma byla imperialistickými speciálními službami používána proti ČSSR a ostatním ZSS velmi často v období 50. let /tehdy byla nejfrekventovanější formou/.

AGENT KURÝR - Agent, využívaný rozvědkou pro uskutečňování konspirativního spojení s agenturou v jiných zemích nebo i v zemi působení rezidentury, avšak ve značné vzdálenosti. Převáží rozvědné materiály, doklady, peníze a operativní techniku. Jako agenti kurýři se získávají osoby, jež mají možnost pravidelných cest do dané země. Tvoří součást pomoc-

né agentury. Při výběru agenta kurýra je nutné přihlížet k požadavkům spolehlivosti, konspirace, operativnosti a předpokladů pro častý, volný, nenásilně legendovatelný přeshraniční legální pohyb. Velmi důležité je rovněž dohodnutí a zavedení řádného spojení a systému signálů pro konkrétní akce s agentem kurýrem. V některých případech je nutné použít pro agenty kurýry i falešné doklady k umožnění legálního vstupu do zájmové země, případně i nelegálního přechodu hranice.

AGENTURA /viz též "síť agenturní"/ - Jsou to osoby, získané rozvědkou k tajné spolupráci, které konspirativně plní jí uložené úkoly, mají potřebné rozvědné možnosti, pracovní a osobní vlastnosti k plnění těchto úkolů. Pojmu "agentura" se často používá povšechně pro označení "tajných spolupracovníků" /TS/ bez přesnějšího vymezení.

AGENTURA HLAVNÍ /poziční/ - Tvoří ji TS, kteří se bezprostředně podílejí na : získávání informací a dokumentů z objektů rozvědného zájmu; typování, získávání a řízení dalších TS; soustavném provádění aktivních opatření; zajišťování dokumentace pro nelegální rozvědku.

AGENTURA PERSPEKTIVNÍ - TS, kteří mají reálné objektivní a subjektivní předpoklady získat v plánované době /v bližší nebo vzdálenější časové perspektivě/ potřebné rozvědné možnosti. Znamená to, že při získání ke spolupráci ještě nemají tyto možnosti /resp. uplatnění/, avšak mají již odpovídající věk, kvalifikaci, styky, příbuzné, profesní perspektivy, místo budoucího /existujícího/ působení aj. Jde zpravidla o studenty, absolventy vysokých škol, speciálních kursů, vědecké kádry, příslušníky spec. služeb a vysazovanou agenturu.

AGENTURA POMOCNÁ - Jsou to TS /agenti a ideospolupracovníci/, kteří zajišťují organizačně operativní stránky rozvědné činnosti, jmenovitě : spojení s dalšími TS /jako agent kurýr, spojka, přepážka, krycí adresa, majitel propůjčeného bytu, konspiračního bytu, krycí telefon, radista/; provádějí ustanovku a sledování; umístění operativně technických prostředků do objektů.

AGENTURA SPOLEČENSKÁ - Agentura pro navazování rozvědně využitelných styků a typování /např. ze zahraničních vládních, diplomatických, vědeckých, novinářských, uměleckých kruhů a vizových cizinců/. Společenskou agenturu zpravidla tvoří atraktivní osoby, které mají všestrannou schopnost vytypovanou osobu zaujmout, příp. podle potřeby i zkompromitovat.

AKCE ROZVĚDNÁ - Plánované, připravené a koordinované nasazení sil a prostředků odpovídající metodou proti objektům rozvědného zájmu za účelem dosažení taktického cíle. Plánuje se, připravuje a realizuje buď samostatně nebo v rámci rozvědné operace.

ANALÝZA INFORMACÍ - Rozbor informací pokud jde o jejich obsah, druhy, prameny /podprameny/, okolnosti získání /z jakých kruhů/ z hlediska plnění /resp. splnění/ daného úkolu, jejich věrohodnosti, objektivnosti, významu, aktuálnosti a využitelnosti. Analýza informací se v rozvědném pojetí prolíná s jejich hodnocením.

.... Dopsat

BÁZE - Je okruh všech osob se vztahem /přímým, nepřímým, perspektivním/ k objektu rozvědného zájmu nebo s možnostmi plnit pomocné úkoly, z něhož příslušníci rozvědky vybírají typy k budování a rozšiřování agenturní sítě.

Jde o báze zahrnující okruh osob v jakémkoliv společenském postavení, jak z třídního hlediska, tak i hierarchie

funkcí a pohlaví, vyjma členů KS /jejich získávání lze provádět pouze v souladu se Směrnicí ministra vnitra ČSSR/.

BLOKACE ZÁJMOVÝCH OSOB - Je evidenční opatření koordinační povahy, které zabezpečuje, aby se nestřetly bezpečnostní zájmy pracovníků ozbrojených složek. Při střetu blokace a evidování téže osoby platí přednost blokace při zvážení možnosti vzájemné výměny informací a dohody dalšího postupu podle výhodnosti rozpracování nebo využití zájmové osoby. Trvalou nebo jednorázovou blokací osoby se rozumí oznámení žádajícímu útvaru cestou operačního - dozorčího důstojníka o přechodu blokované osoby přes hranice ČSSR. Trvalou a jednorázovou blokaci osob /motorových vozidel a věcí/ zabezpečuje pouze sekretariát federálního ministerstva vnitra, Ústřední operační středisko CENTR, na písemný požadavek příslušných útvarů SNB a vojsk MV.

Trvalou blokaci lze vyžadovat na všechny cizince /kromě státních občanů SSSR, MLR, BLR, NDR, PLR, Kubánské lidové republiky/ a na bezdomovce, mající trvalý pobyt mimo území ČSSR. Trvalá blokace se provádí pouze na příjezd do ČSSR. Podmínkou je, že dotyčná osoba je rozpracovávaná v některém z operativních svazků. Odjezdy cizinců z ČSSR se blokují jednorázově. Platnost trvalé blokace trvá vždy do konce kalendářního roku, v němž byla zavedena /obnovení písemným vyžádáním na ÚOS CENTR do 15.12. roku v němž blokace probíhá/.

Jednorázová blokace ~~se~~ vyžaduje na všechny cizince/mimo občany SSSR, NDR, BLR, MLR, PLR, MoLR, Kubánské lidové republiky/ a na bezdomovce s trvalým pobytem mimo ČSSR i na území ČSSR. Zajišťuje se na příjezd do ČSSR i výjezd z ČSSR. Má platnost 30 dnů.

Nad rámec trvalé nebo jednorázové blokace lze /není-li to v rozporu s právními nebo interními normami/ požadovat některé úkony /zadržení, pozdržení na OPK, vyhoštění, fotodokumentace, osobní a celní prohlídky, prohlídku vozidla, vystavení objektu, osobní seznámení aj./

BOD KONTROLNÍ - a/ Kontrolní bod zajišťovací - místo na kontrolní trase pracovníka rozvědky se zajištěním pomocí dalšího rozvědčíka, který ověřuje, zda tento pracovník není sledován. Tyto kontrolní body musí být nejméně 3 /čím více bodů, tím lepší možnosti pro odhalení nejen samotného sledování, ale i metod, způsobů a zvyklostí sledovačky protivníka/, nesmějí být v jedné linii a blízko sebe, z jejich místa musí být vidět dostatečně široký prostor, jejich umístění má být nevýhodné pro sledovačku /z hlediska budování stojek, možnosti vstřícného sledování/, musí se nalézat v prostoru s malou nebo nejvýše střední frekvencí a musí skýtat možnost delšího zdržení /legenda/.
b/ Kontrolní bod - místo na kontrolní trase pracovníka rozvědky, na němž si tento sám ověřuje zda není sledován. Tyto kontrolní body volit na místech, nevýhodných pro sledovačku /tj. tam, kde nemá možnost ukrytí a musí budovat otevřenou stojku/.

BYT KONSPIRAČNÍ /KB/ - KB je byt používaný rozvědkou konspirativním způsobem pro operativní účely /např. pro styk s agenturou, ke zpracování zpravodajských materiálů, ukládání operativní techniky apod./ Jako KB v zahraničí se používá bytů prověřených agentů, kteří již ztratili rozvědné možnosti a mají předpoklady pro splnění náročných podmínek na poskytování bytu pro využití jako KB, nebo bytů zvlášť k tomu účelu získaných TS, příp. jimi za tím účelem najatých bytů. Základní podmínkou konspiračního bytu je nenápadnost a dobrá legendovanost návštěv osob, jež musí konspirační byt navštěvovat. Majitel KB musí bezpodmínečně být naprosto spolehlivý, rozvědce oddaný spolupracovník, který nesmí znát nic o záležitostech, projednávaných v KB. Daný KB nesmí být používán pro styk s více TS.
KB zřizuje rozvědka i na území ČSSR a obdobným způsobem je využívá pro styk s ideoagenturou, příp. i pro produkční agenturu /při cestách do ČSSR/. Tyto KB mají svůj vlastní statut, svazek a podléhají platným předpisům pro jejich zřizování.

BYT PROPŮJČENÝ /PB/ - Byt, propůjčený rozvědce v zahraničí prověřeným TS /v ČSSR ideospolupracovníkem nebo příslušníkem rozvědky/ a používaný jako konspirační byt.

CENTRÁLA ROZVĚDKY - Zakonspirovaný ústřední článek rozvědky, který řídí a zabezpečuje její činnost. Centrálu rozvědky tvoří náčelník rozvědky se svými zástupci, výkonné útvary a funkční útvary.

(VC)

CIZINEC VIZOVÝ - Cizí státní příslušník, který přijíždí do ČSSR na čs. vízum.

CIZÍ VLAJKA - Viz hesla rozpracování pod cizí vlajkou a získání pod cizí vlajkou.

ČINNOST INFORMAČNÍ - Informační činností rozvědky se rozumí získávání, hodnocení, prověrka a zpracování /analýza, zobecnění/ rozvědných údajů a jejich předávání v odpovídající formě řídícím orgánům, zainteresovaným úřadům a institucím.

Činnost operativní - ... legal

ČINNOST STYKOVÁ - Budování a využívání tří kategorií styků pracovníky rozvědky /tj. styků rozvědného zájmu, krycích a oficiálních styků/. Styková činnost představuje jednu ze základních forem činnosti legálních rezidentur.

ČÍSLO SVAZKU EVIDENČNÍ - Číslo, pod nímž je svazek evidován u SEÚ I. správy SNB. Jednotlivé druhy svazků se číslují výhradně arabskými číslicemi podle stanovených číselných řad, upravených pro strojové zpracování /SEÚ - statisticko-evidenční útvar/.

DEKONSPIRACE - Prozrazení utajovaných skutečností rozvědné činnosti před nepovolanými osobami. Každý případ dekonspirace /týkající se jak pracovníků rozvědky a příslušníků jejich rodi tak i TS/ musí být neprodleně hlášen nadřízenému náčelníkovi.

Toto hlášení, doplněné o rozbor příčin dekonspirace s návrhem na nezbytná opatření postupují rezidenti a náčelníci odborů centrály odboru zahraniční kontrarozvědky.

DESINFORMACE - Desinformací se rozumí cílevědomé podsunutí speciálně zpracovaných lživých údajů protivníkovi s cílem desorientovat jej a přimět k reakci /rozhodnutí, opatření/, jež jej oslabí či jinak znevýhodní. Desinformace obsahuje i řadu pravdivých, snadno prověřitelných údajů, majících vytvořit zdání věrohodnosti celé informace. V tom tkví obtížnost jejího odhalení. Desinformace mohou být obsaženy také v nepravých dokumentech, ústních či písemných agenturních sděleních, mohou být šířeny sdělovacími prostředky a zvláštními vydáními tiskovin. Odhalování desinformací je velmi důležitým úkolem prověrky rozvědných informací a materiálů. Desinformace mohou být produktem iniciativy speciálních služeb protivníka, vedle toho však i produktem iniciativy TS bez účasti speciálních služeb.

DESINFORMACE OPERATIVNÍ - Má za úkol odvést pozornost nepřátelské speciální služby od skutečné akce.

DIVERZE - Podvratná činnost prováděná ozbrojenými /sabotáže, teror/ nebo neozbrojenými formami boje /za použití prostředků a forem psychologické války, nepřátelského ideologického, propagandistického působení/ s cílem vyvolat chaos v týlu nepřítele v době války nebo mezinárodní krize /jejího stupňování/, nebo destabilizovat režim protivníka v době míru.

DIVERZE IDEOLOGICKÁ - Součást psychologické války imperialismu proti socialistickým zemím, národně osvobozeneckému a revolučnímu hnutí a pokrokovým silám v kapitalistických státech. /V západní, především americké terminologii, je to psychologická válka/. Je to specifická forma imperialistické podvratné

činnosti proti socialistickým zemím ve sféře ideologie, vedená diverzními metodami a prostředky, legálními i nelegálními cestami za přímé účasti nepřátelských speciálních služeb /řízení, organizace/, státními a polostátními institucemi imperialistických států, s využíváním buržoasního propagandistického aparátu a hromadných sdělovacích prostředků. Hlavními cíli ideologické diverze /stejně jako psychologické války/ je dosáhnout odstranění socialistického zřízení /ve strategické perspektivě/ postupnou erozí socialistického obsahu společenského vědomí a jeho světonázorovou pluralizací, vyvoláváním nespkojenosti v řadách obyvatelstva, nedůvěry k politice strany a státu ve vnitřní i zahraniční oblasti, podněcování nacionalismu a národnostních rozporů, zneužívání náboženského cítění věřících, podněcováním protispolečenské a protisocialistické činnosti, jakož i emigrace občanů ze socialistických států.

DOKLADY KRYCÍ - Osobní nebo jiné doklady, které umožňují pracovníku rozvědky nebo TS plnit rozvědné úkoly pod vhodným krytím.

DOHODA PÍSEMNÁ - Úprava vztahů mezi čs. rozvědkou a TS vysílaným do zahraničí. Upravuje vzájemné pracovní, právní, sociální a morální závazky se stanovením záruky oboustranné odpovědnosti. Dohoda zabezpečuje zmírnění /odstranění/ nepříznivých důsledků, které mohou prováděním rozvědné činnosti vzniknout tajnému spolupracovníkovi nebo členům jeho rodiny. Dohoda se řídí ustanovením příslušného služebního předpisu.

DOKUMENT - Autentický materiál, vyhotovený v optické /písemné/ nebo v akustické formě, a to buď jako originál, fotokopie, nebo kopie zhotovené chemickým procesem z originálu, nebo jako nahrávka podávající svědectví o protivníkově činnosti nebo úmyslech a plánech.

DOKUMENTACE OPATŘENÍ - Souhrn informací, materiálů a písemností, dokládajících realizaci a výsledek opatření.

DOKUMENTACE ZPRAVODAJSKÁ - Utříděné, zpracované a uložené informace legálního, pololegálního a agenturního charakteru k zpravodajským problémům sledovaným rozvědkou a v této souvislosti i k osobám, orgánům, organizacím a institucím.

DOKUMENTACE OPERATIVNÍ - Souhrn informací a materiálů agenturního a legálního charakteru k zájmovým objektům a osobám a k agenturně operativnímu prostředí v daných zemích.

DOKUMENTÁTOR - Pracovník na úseku dokumentace, který se zabývá shromažďováním, zpracováváním, vedením a ukládáním dokumentačních materiálů.

DOPIS ORGANIZAČNÍ - Tvoří úvodní část kurýrní zásilky. Organizační dopisy centrály obvykle obsahují řídící pokyny k organizaci činnosti rezidentur. Organizační dopisy rezidentury zahrnují stručnou charakteristiku organizátorské a řídící práce rezidenta za určité období.

DOPIS ZÍSKÁVACÍ - Napsaný podle operativních potřeb rozvědky a určený typovi na TS /dopis píše zpravidla někdo z jeho blízkých příbuzných nebo přátel/, v němž autor dopisu navrhuje odpovídající formou adresátovi /typ na TS/, aby prokazoval pomoc osobě, jež mu dopis předá, příp. organizaci, kterou je tento doručitel zmocněn zastupovat.

DOTĚŽOVÁNÍ SPOLUPRACOVNÍKA - Vyžádání dalších údajů k jím předané informaci, které její obsah /resp. některé jeho části/ hlouběji, podrobněji objasní, rozvedou, upřesní nebo doplní. Provádí se formou otázek, kladených ŘO spolupracovníkovi .

DOÚKOLOVÁNÍ - Zadání doplňujících úkolů k objasnění některých stránek rezidenturou předtím získané informace. Používá se zejména v případech informací, v jejichž obsahu se vyskytovaly z hlediska úkolů a potřeb centrály závažnější nedostatky, které je nutné urychleně napravit. Doúkolování obsahuje konkrétní požadavky co a ke které otázce má rezidentura zjistit. Ve složitějších případech se centrála může obrátit i na několik rezidentur současně. Doúkolování /zejména v návaznosti na předchozí úkolování/ se tak stává jednou z forem řízení informační činnosti rezidentur.

(dále "D")

DŮVĚRNÍK - TS kategorie důvěrník je čs. státní občan, spolupracující s rozvědkou na území ČSSR, který je plně oddaný socialistickému zřízení, má kvalifikaci a schopnosti vysvětlovat různé otázky a problémy, dávat charakteristiky, vyhodnocovat zprávy a dokumenty získané rozvědkou. Důvěrníci jsou zpravidla vysoce kvalifikovaní odborníci, jichž lze využít jmenovitě pro potřeby vědeckotechnické rozvědky. Styk rozvědky s důvěrníky je před veřejností utajen. Před důvěrníkem se odhalují pouze ty metody a formy práce rozvědky, které jsou nezbytně nutné ke splnění požadovaného úkolu. Naskytne-li se důvěrníkovi možnost soustavně pracovat mezi cizinci zájmových států, nebo má-li být vyslán do zahraničí, může být získán jako ideospolupracovník, vyjímečně jako agent.

DŮVĚRNÝ STYK - TS kategorie důvěrný styk /dále DS/ je TS rozvědky, který v důsledku svého společenského postavení a osobních vlastností má objektivní i subjektivní možnosti plnit rozvědné úkoly a není ochotný vědomě pracovat pro rozvědku a zejména překračovat své běžné možnosti. Jeho spolupráce s čs. úřady a institucemi je vědomá, založená na ideovém, vlasteneckém, po případě materiálním základě, či osobních vztazích k pracovníku čs. úřadu, kterému vědomě předává utajované informace ze svého prostředí.
Spojení s DS je pravidelné osobní, bez technických prvků rozvědné práce. Na rozdíl od agenta může být určitému okruhu osob známa skutečnost, že se DS dostává do styku s čs. obča-

nem. Proto musí být takový styk vhodně legendován. DS má být předatelný novému pracovníku rozvědky tak, aby spolupráce mohla pokračovat.
DS může být převeden do kategorie agent při postupném překonání dřívějších osobních důvodů či jiných faktorů, pro něž nemohlo být provedeno jeho získání k tajné spolupráci přímo s rozvědkou. Podmínkou je, že v dosavadním průběhu spolupráce nedošlo k dekonspiraci rozvědného obsahu před orgány cizí kontrarozvědky, že DS přijímá a plní rozvědné úkoly a podřizuje se plně rozvědné disciplině.

DVOJNÍK - Osoba, za kterou se vydává a jejíž dokumentaci využívá kádrový nelegální rozvědčík.

EVIDENCE OPERATIVNÍ - Speciálně organizovaná evidence a klasifikace všech rozvědných materiálů, získaných rozvědkou příp. jinými složkami FMV o osobách, zájmových objektech a dalších otázkách, zajímajících speciální služby.

EXPERTÍZA GRAFICKÁ - Znalecký posudek týkající se určité písemnosti a jejího provedení z materiálových a technických hledisek. Zahrnuje širokou oblast grafického, chemického, fyzikálního a jiného zkoumání písemností a dokladů všeho druhu.

FALSDOKUMENTY /falsdokumentace/ - Dokumenty bez speciálního zkoumání nerozeznatelné od pravých dokumentů.

FALSUM /falsifikát/ - Padělek zhotovený k nerozeznání od pravého materiálu.

FORMY ROZVĚDNÉ PRÁCE - Jsou specifické, před protivníkem utajované formy práce rozvědky /konspirace, legalizace, legendování aj./, které jí umožňují, spolu s prostředky a metodami rozvědné činnosti, plnění rozvědných úkolů a současně rozvědku odlišují od jiných, veřejných zpravodajských institucí.

FOTO TAJNÉ - Je tajné fotografování, filmování, pořízení televizního záznamu, bez vědomí zájmové osoby /objektu/ za použití speciální aparatury, technických zařízení a maskovaných prostředků.

HESLO /a ohlas/ - Jsou v rozvědné činnosti smluvená slova, věta /nebo několik vět/, jejichž sdělení druhé osobě, jež je ve spojení s rozvědkou, potvrdí, že osoba, která heslo uvedla, je rozvědkou zmocněna k provedení určitého opatření. Heslo má být spojeno se smluveným ohlasem. Heslo a ohlas jsou jako náležitost pevné schůzky nezbytné v zájmu konspirace a bezpečnosti. Heslo slouží jednak k potvrzení, že se jedná o "našeho" TS, jednak k důkazu pro TS, že je skutečně kontaktován pracovníkem rozvědky. Z tohoto důvodu musí být heslo nejméně třístupňové, tj. ŘO - TS, TS - ŘO, ŘO - TS. V zásadě musí odpovídat situaci, kde má být proneseno, musí jednoznačně určit TS i ŘO, musí být lehce zapamatovatelné a jednotlivé části hesla musí mít výrazné markanty. U každého hesla je třeba zvážit i případ, že heslo může být v kritických situacích použito i jinde, než na předpokládané schůzce. Řešením je zformulování v zásadě universálního hesla, jehož lze použít v jakékoliv situaci a přesto je dostatečně průkazné. Heslo by mělo být vysloveno přesně, avšak bezpodmínečně a důsledně musí být dodrženy markanty hesla.
Slovní heslo a ohlas jsou hlavní, věcné heslo /předmět/ doplňující zárukou, že kontakt je navázán se správnou osobou.

HODNOCENÍ TS - Komplexní posouzení kvality spolupráce, bezpečnostních rizik, spolehlivosti a další využitelnosti TS. Sleduje

příp. očistu agenturní sítě od neproduktivních nebo nespolehlivých TS. Hodnocení TS provádí příslušný operativní odbor centrály /u TS řízených v zahraničí v součinnosti s rezidenturou/ na základě podkladů z rezidentury a komplexního hodnocení TS. Hodnocení TS se provádí po každé schůzce, komplexní hodnocení jednou ročně a dále rovněž : při předávání TS jinému řídícímu pracovníku rozvědky na rezidentuře nebo na jiný úsek; při změně kategorie TS; před zvláště důležitou akcí; při dekonspiraci nebo ohrožení bezpečnosti TS; k vyjasnění zjištěných závadových poznatků TS; jestliže je přerušena nebo ukončena spolupráce s TS; na rozkaz příslušného náčelníka. Výsledek hodnocení TS tvoří podklad pro doplnění nebo změnu jeho plánu řízení, výchovy a kontroly.

HRA ZPRAVODAJSKÁ - Aktivní, cílevědomý agenturně operativní proces, představující široký komplex operativních kombinací v jejich vzájemných souvislostech. Cílem je udržovat s protivníkem kontakt, poznávat jeho záměry, formy a metody práce, získávat stále nové informace a ovlivňovat jím přijímaná rozhodnutí v náš prospěch.

IDEOVÝ SPOLUPRACOVNÍK /IS/ - TS kategorie ideový spolupracovník je čs. občan, politicky vyspělý a zcela oddaný socialistickému zřízení, získaný pro tajnou a pravidelnou spolupráci s rozvědkou v zahraničí. IS může také spolupracovat na území ČSSR při rozpracování bází k objektům rozvědného zájmu, nebo jako pomocný TS /držitel krycí adresy, propůjčeného bytu apod./ Členství v KSČ je k získání doporučující okolností. Nelze získávat IS z řad nomenklaturních funkcionářů nebo pracovníků stranických orgánů.
Využití IS musí odpovídat cíli získání TS s přihlédnutím k jeho možnostem, schopnostem a stupni připravenosti, tj. od podávání informací k agenturně operativnímu prostředí a

objektům přes typování a předávání styků až po praktickou náplň práce pracovníků rozvědky, včetně politické a materiálové produkce, ochrany ekonomiky ČSSR a RVHP a získání jiných osob k tajné spolupráci. IS jsou aktivně využíváni také v oblasti obrany ZÚ ČSSR a čs. kolonií v zahraničí i jako podstavy nepřátelským speciálním službám.
Pracovníci rozvědky v zahraničí udržují s IS zpravidla přímý osobní styk, který konspirují podle podmínek legalizace pracovníka rozvědky, postavení IS a přihlížejí ke specifickým podmínkám agenturně operativního prostředí.

INFORMACE AGENTURNÍ - Utajované informace, získané TS, zpravidla na základě úkolů rozvědky. Mohou mít formu písemného sdělení, záznamu nebo ústního sdělení TS a dokumentu.

INFORMACE ROZVĚDNÁ - Rozvědné informace jsou včasné, tajné údaje o protivníkovi z oblasti politické, vojenské, ekonomické, vědeckotechnické a operativní, které jsou získávány a zpracovávány prostředky a metodami rozvědky s cílem zajistit bezpečnost ČSSR a celého socialistického společenství, upevnit jejich sílu a postavení a poskytnout podporu a pomoc jejich zahraničně politické činnosti.
Na rezidenturách, v rámci jejich informační činnosti, jde o získávání rozvědných informací a jejich prvotní zpracování. V centrále se rozvědné informace odborně, kvalifikovaně vyhodnocují , prověřují /v součinnosti informační a operativní složky rozvědky/ a finálně zpracovávají a zasílají příslušným adresátům.

INFORMACE SOUHRNNÁ ROZVĚDKY /SIR/ - Obsahuje analyticko-prognostické zpracování aktuálních problémů mezinárodních vztahů, aktuálních otázek z oblasti ekonomické, vojensko-politické a činnosti ideodiverzních a emigrantských center.

Informační odbor rozvědky sestavuje každý rok tématické plány zpracování SIR včetně jejich termínování. SIR se pak většinou vypracovávají na základě tohoto plánu, ale také podle potřeby, v závislosti na objektivním mezinárodním vývoji nebo na vyžádání příslušných nadřízených míst. SIR jsou určeny především pro informování vedoucích a řídících stranických a státních orgánů a činitelů.

INSTRUKTÁŽ TAJNÉHO SPOLUPRACOVNÍKA - Návod, pokyny dané TS k provedení úkolů. Objasňují TS ukládané úkoly, postup, prostředky a taktiku, jichž použije. Nově získaný TS je poučen o zásadách konspirace a formách spojení.
Pokyny a úkoly dostávají TS při osobním spojení na řádných, mimořádných a pevných schůzkách ústně, při neosobním spojení pomocí technických prostředků.
V delších časových intervalech se s TS konají pod vhodnou legendou instruktáže ve třetích zemích s příznivějším agenturně operativním prostředím, jestliže operativní situace jinou možnost neposkytuje.

JMÉNO KRYCÍ - Nepravé jméno příslušníka rozvědky, tajného spolupracovníka nebo jiné osoby, používané z konspirativních důvodů.

KANÁL - Tajná cesta, sloužící k přepravě rozvědných informací, materiálů, příslušníků rozvědky nebo tajných spolupracovníků. Osoba nebo instituce, která je využívána k realizaci aktivního opatření.

KANÁLY DESINFORMAČNÍ - Cesty a prostředky využívané k desinformačním akcím. K těmto kanálům patří především agentura podstavená spec. službám protivníka. Jako /polo/oficiální ka-

nály mohou být použiti diplomaté, obchodníci, speciální technika apod.

KARBON - Propisovací papír, jehož účinná složka je tuhá chemická bezbarvá látka, nanesená v malém množství po celé ploše. Slouží k napsání tajné zprávy.

KARTA EVIDENČNÍ - Obsahuje základní údaje nutné pro evidenci. Jde-li o zájmovou osobu, označí operativní pracovník evidenční kartu písmenem "Z" /v pravém horním rohu/. Tohoto označení použije i v osobním rejstříku příslušného svazku.

KARTA OSOBNÍ, POPISOVÁ - Obsahuje základní údaje osob, jež přišly do styku s cizí speciální službou.

KATEGORIE TAJNÝCH SPOLUPRACOVNÍKŮ - TS je osoba cizí nebo čs. státní příslušnosti, která byla získána rozvědkou přímo nebo pod krytím ke spolupráci k vědomému plnění úkolů podle potřeb a záměrů rozvědky.
Kategorie TS jsou: agent "A"; důvěrný styk "DS"; ideový spolupracovník "IS"; důvěrník "D".
Několik "A", "DS", "IS", "D" tvoří síť TS, která je budována jako organický celek k zajištění nepřetržitého vývoje rozvědné činnosti. Dodržování zásad perspektivnosti, plynulosti a utajení všech úkonů rozvědné práce vyžaduje, aby se síť TS v příslušné proporci skládala také z perspektivní a pomocné agentury.
Podle druhu a zaměření rozvědné činnosti se TS rozlišují na :

a/ hlavní /poziční/, kteří se bezprostředně podílejí na získávání dokumentů, materiálů a informací utajovaného charakteru z objektů, typování, získání a řízení dalších TS, provádění aktivních opatření a zajišťování dokumentace pro nelegální rozvědku
b/ pomocné, kteří jsou používáni k zajištění organizačně operativní stránky rozvědné činnosti /ustanovky, sledování,

pozorování, spojení včetně KA, KB, PB, proniknutí do objektu, umístění operativní techniky apod./

c/perspektivní, kteří jsou v době získání bez okamžitého rozvědného uplatnění, avšak mají odůvodněné předpoklady získat rozvědné možnosti v budoucnosti.

KLÍČ ŠIFROVÝ - Souhrn pomůcek umožňujících zašifrování otevřeného textu a pak jeho dešifraci, aby se utajil obsah textu před nepovolanými osobami.

KÓD - Druh smluveného písemného dorozumívání při neosobním spojení se spolupracovníkem. Kòdu /hesel/ se využívá k tomu, aby se utajil nejen obsah zasílané zprávy, ale i skutečnost, že utajená zpráva je zasílána. Podstata spočívá v tom, že se do dopisu vkládají v určeném sledu předem smluvená slova a výrazy, které umožňují sdělit potřebné informace.

KOMBINACE AGENTURNĚ OPERATIVNÍ /AOK/ - AOK představují komplex navzájem propojených opatření a činností spojených jedním operativním záměrem ke splnění vytýčeného úkolu /např. prověrka TS, vysazení TS do zahraničí, stažení ohroženého TS nebo KP, lokalizace provalu, proniknutí do objektu, realizace AO, zpravodajská hra s nepřátelskou spec. službou, upevnění postavení našeho TS/. Každá AOK je svéráznou akcí vyplývající z úkolů, pro jejichž realizaci se provádí a z objektivních podmínek, v nichž je uskutečňována. AOK musí být důkladně promyšleny a připraveny. Za tím účelem se vypracovává a schvaluje plán AOK. Obsahuje : odůvodnění, cíl, prostředky, metody včetně užití legend, finanční náklady, rizikové okolnosti, výsledky prověrek, časové možnosti.

KONSIGNACE - Seznam očíslovaných materiálů, obsažených v poště /zásilkách/ mezi centrálou a rezidenturami a naopak.

KONSIGNACE DOŠLÉ POŠTY - Tématický podsvazek svazku operativní korespondence, obsahující konsignace pošty došlé z rezidentury.

KONSIGNACE ODESLANÉ POŠTY - Tématický podsvazek svazku operativní korespondence, obsahující konsignace pošty odeslané na rezidenturu.

KONSPIRACE - Organizované, soustavné a důsledné utajování rozvědné činnosti v celém jejím rozsahu. Je jedním ze základních předpokladů rozvědné činnosti, umožňující její provádění a ochranu výsledků, prostředků, metod jakož i příslušníků rozvědky a TS před odhalením a infiltrací ze strany nepřítele.

KONSPIRACE VNITŘNÍ - Utajování konkrétní rozvědné činnosti ve stanoveném rozsahu v rámci rozvědky. K zásadám rozvědné činnosti patří utajení konkrétních rozvědných případů, zvláště agentury, před pracovníky rozvědky, jichž se tyto případy netýkají.

KONSPIRATIVNOST SPOJENÍ - Znamená, že všechny okolnosti uskutečňování vlastního spojení jsou utajeny před nepřátelskou kontrarozvědkou, před třetími osobami i před pracovníky rozvědky, kteří nemají přímý vztah k danému případu či akci. Konspirativnost spojení má zaručovat bezpečnost před odhalením vlastní rozvědné činnosti orgány protivníka. Konspirativnosti spojení se dosahuje především správnou volbou metod a prostředků spojení, přizpůsobených dané situaci. Nezbytné je provádění průběžné kontroly a prověrky užitého způsobu spojení. Utajení spojení vyžaduje co nejvíce omezit počet osob zúčastněných na spojení s konkrétním článkem rozvědného aparátu, zbytečně nestřídat řídící orgány u TS, nekřížit jednotlivé úseky spojení, nepoužívat opakovaně stejná místa schůzek, tytéž MS, nekoncentrovat operativní akce do malých prostorů a krátkých časových intervalů. S konspirativností spojení souvisí i konspirace rozvědčíka vůbec.

KONTAKT - Uskutečnění osobního nebo neosobního /vizuálního/ styku s TS, typem nebo jinou zájmovou osobou k provedení agenturní schůzky, prověrky nebo jiné agenturně operativní akce.

KONTEJNER - Kamuflovaná schránka na úschovu, přepravu nebo předávání rozvědných materiálů. Musí odpovídat určitým hledis-kům - požadavkům, především pokud jde o : ochranu předávaných materiálů, zamaskování materiálů, konspiraci při obsluze a transportu a možnost snadného zničení.

KONTRAROZVĚDKA - Bezpečnostní služba, která jako výkonný orgán řídí, organizuje, koordinuje, odpovídá a ve stanoveném rozsahu provádí kontrarozvědnou činnost proti vnějšímu nepří-teli, v oblasti vnitřního zpravodajství /proti kontrarevoluč-ním silám a ideologické diverzi/, na ochranu ekonomiky a státního tajemství, při zajišťování státobezpečnostní ochrany ozbrojených sil a ochrany státních hranic.
Kontrarozvědná činnost je činnost vedená orgány StB proti podvratným akcím rozvědných orgánů imperialistických států a jimi používaných organizací i osob a činnost zaměřená na od-halování pokusů vnitřního nepřítele o podvracení republiky. Konečným cílem kontrarozvědné činnosti je nedovolit protivní-kovi poškozovat zájmy bezpečnosti socialistického státu.

KONTRAROZVĚDKA ZAHRANIČNÍ - Druh /linie/ činnosti čs. roz-vědky, jejímž úkolem je obrana čs. ekonomiky, čs. zastupitelských úřadů, čs. kolonií a afilací v zahraničí, ochrana čs. rozvědného aparátu v ČSSR a v určených zemích a aktivní rozpracování speciálních služeb nepřítele.

KONTROLA PROTI SLEDOVÁNÍ - Souhrn opatření umožňujících odha-lit osoby provádějící sledování. Existují dva druhy kontroly: kontrola osobní a kontrola pomocí zajišťovatele /zajišťovatelů/

KONTROLA TS - Pracovník rozvědky je povinnen průběžně kontrolovat činnost TS. Ke každému TS je zpracován plán prověrky. Kontrola TS je souhrn systematických kontrolních a zvláštních prověrkových opatření, prováděných čs. rozvědkou s využitím nejúčinnějších prostředků a metod agenturně operativní činnosti. Cílem kontroly TS je zejména: očištění agenturní sítě od nekvalitních článků, podstav, dvojníků, provokatérů apod.; odhalení možných desinformací podsouvaných našim TS protivníkem; snížení bezpečnostních rizik spolupráce; odhalení pracovních rezerv a dalších rozvědných možností TS.
Prostředky a metody kontroly TS se uplatňují diferencovaně, v souladu s cílem kontroly a podle možností pracovníků rozvědky, rezidentury, centrály a oblastního odboru správy StB.
Kontrola TS se provádí zejména :
- všestrannou analýzou dosud získaných poznatků, jejich porovnáním s možnostmi a způsobilostí TS, zpětnými dotazy k předaným zprávám, jejich obsahu a způsobu získání informace
- všemi dosažitelnými agenturně operativními prostředky a metodami, zvláště využitím operativní techniky a prováděním agenturně operativních kombinací
- kontrolními schůzkami za účasti nadřízených náčelníků.

Systematická kontrolní opatření jsou prováděna od rozpracování typa až do ukončení spolupráce s TS. Zvláštní prověrková opatření jsou realizována na základě podezřelých okolností v chování nebo jednání typa nebo TS, zjištěných v průběhu systematické kontroly nebo po zjištění závadových signálů jinými zdroji.

KONZERVACE TS - Dočasné přerušení spolupráce s TS např. z důvodu bezpečnostní situace kolem TS, dočasné ztráty jeho rozvědných možností, nebo změn situace v zemi působnosti. Součástí tohoto postupu jsou opatření, jimiž si rozvědka v době přerušení spolupráce zajišťuje průběžnou informovanost o postavení TS. Konzervace TS je provedena na základě schváleného návrhu a rozhodnutí o konzervaci TS. Návrh na konzervaci agentů a důvěrných styků předkládá pracovník rozvědky cestou příslušného náčelníka odboru ke schválení zástupci

náčelníka I. správy SNB. Náčelník odboru schvaluje konzervaci ideových spolupracovníků a důvěrníků.

KORESPONDENCE ŠIFROVÁ - Zašifrované zpravodajské nebo operativní informace zasílané rezidenturou centrále a naopak.

LEGALISTA - Příslušník rozvědky konspirativně zařazený a pracující v legalizační instituci, jež mu poskytuje krytí pro jeho rozvědnou činnost.

LEGALIZACE - Krytí příslušnosti k rozvědce a rozvědné činnosti působením pracovníka rozvědky v oficiální funkci v rámci vhodné organizace nebo instituce mimo rezorty MV. Legalizace je neoddělitelnou součástí konspirace. Pracovníci rozvědky jsou povinni žít a jednat v souladu s legalizací, pod níž jsou vysíláni do zahraničí. To se vztahuje nejen na dobu působení v zahraničí, ale i na území ČSSR a to jak při zařazení v centrále, tak i v legalizačním úřadě.

LEGALIZACE STYKU - Krytí, zdůvodnění styku se zájmovou osobou /TS/ oficiální funkcí /zaměstnáním, odborností/ nebo vhodnou záminkou z legalizace vyplývající, která musí být přirozená a přesvědčivá.

LEGALIZÁTOR - Zpravidla pracovník kádrového odboru I. správy SNB, který připravuje krycí /legalizační/ písemnosti /dotazníky, posudky, legitimace, razítka, podpisy, tiskopisy/, čímž zajišťuje, připravuje nebo jinak napomáhá zařizování legalizace příslušníka rozvědky.

LEGENDA - Předem připravené /dohodnuté/, věrohodné vysvětlení /zdůvodnění/ činnosti nebo faktů, které by mohly vyvolat podezření z rozvědné činnosti. Legenda má takové podezření

oslabit nebo vyvrátit, příp. poskytnout alibi. Legenda je založena na faktických a vymyšlených údajích, příp. upevněna i odpovídajícími dokumenty.

LEGENDA O ZDROJÍCH PŘÍJMŮ - Přesvědčivá a věrohodná verze o pramenech finančních prostředků, které TS nebo nelegální kádrový příslušník dostává od rozvědky.

LEGENDA SCHŮZKY - Předem mezi příslušníkem rozvědky a TS připravené a dohodnuté vysvětlení /zamaskování/ rozvědného charakteru vzájemného styku pro případ kontroly /i náhodné/ na schůzce při nutnosti dát jakékoliv objasnění schůzky. Legenda schůzky je zpracována s ohledem na oficiální postavení příslušníka rozvědky a TS, charakter a místo jejich schůzky. Při změně podmínek schůzky i s ohledem na případné jiné okolnosti se legenda upravuje.

LEGENDA ŽIVOTOPISU - Speciálně zpracovaný životopis pro KP rezidentur, který musí zakrýt příslušnost k rozvědce a zároveň vytvořit přijatelné podmínky pro jejich výjezd do zájmové země a práci v zahraničí s využitím oficiální funkce /legalizace/. Životopisná legenda se zpracovává s ohledem na osobní data příslušníka rozvědky, jeho určení a legalizační dokumenty.

LINIE ROZVĚDNÉ ČINNOSTI - Základní druh rozvědné činnosti podle obsahového zaměření. Rozlišují se tyto linie : politická rozvědka, vědeckotechnická rozvědka, zahraniční kontrarozvědka a nelegální rozvědka /pracuje po všech liniích/.

LIST KONTROLNÍ - 1/ Tiskopis zařazený v operativním svazku. Do kontrolního listu zapisuje každý operativní pracovník důvod k nahlédnutí do svazku.

2/ Kontrolní list v systému automatizovaného zpracování údajů o informační činnosti rozvědky /rezidentur/ obsahuje soubor vstupních dat pro počítač /údaje o informaci, řídícím orgánu, prameni, okolnostech získání informace, formě jejího využití, zhodnocení a uložení/.

LIST KMENOVÝ - Vyjádření konkrétního tématického zaměření práce jednotlivých úseků vědeckotechnické rozvědky /VTR/. Zaměření vychází z potřeb obrany ČSSR a ZSS jakož i z plánovaných národohospodářských úkolů v daném období.

LOKALIZACE /NEBEZPEČÍ/ - Opatření k omezení nebezpečí pro bezprostředně postižený rozvědný článek v souvislosti s dekonspirací rozvědné práce, provalem, nebo např. při odmítnutí spolupráce typa s rozvědkou /je-li nebezpečí, že typ případ ohlásí/.

LOKALIZACE PROVALU - Urychlené přijetí speciálních opatření rozvědkou s cílem neutralizovat nebo omezit na minimum dopad, negativní účinky provalu v rozvědné činnosti. To je okamžitý, hlavní úkol při zjištění provalu. Postup při lokalizaci provalu se řídí v závislosti na okolnostech jeho zjištění. V tomto ohledu existují tři možnosti :

- proval byl zjištěn bezprostředně před schůzkou s TS nebo jinou operativní akcí
- proval byl odhalen při schůzce s TS, při obsluze mrtvých schránek, při jiných operativních akcích nebo úkonech, po případě po nich
- nezávisle na operativních akcích.

Uskutečňuje se např. nelegální přechod ohrožených TS do třetích zemí, nebo se ohrožení TS či jiné osoby dočasně ukryjí na spolehlivých místech /KB/. Přechodně se zastavuje činnost příslušníků rozvědky a TS, mnohdy i rezidentur. Praktikuje se také stažení příslušníků rozvědky ze zájmové země a provádějí se jiná opatření.

LUSTRACE - Základní administrativní prověrka osoby v operativních evidencích FMV, Zpravodajské správy GŠ MNO, příp. u spřátelených služeb. Provádí se zpravidla na předtištěném formuláři - lustračním listě a výsledkem lustrace může být zjištění poznatků z problematiky VB, státobezpečnostní, případně i rozvědné. Lustrační list - předtištěný formulář, obsahující ustanovečná data lustrované osoby, jímž se provádí základní administrativní prověrka v evidencích FMV /FKÚ FS VB, SEO FMV, SPV, OPV, KURENTu, ASU I. správy SNB/, ZS GŠ MNO a spřátelených služeb včetně v SSEP /Systém sjednocené evidence poznatků/.

LŽIDETEKTOR - viz polygraf

MAJITEL KONSPIRAČNÍHO BYTU - viz byt konspirační

MATERIÁLY AGENTURNÍ - viz informace agenturní

MATERIÁLY KOMPROMITUJÍCÍ - Tyto materiály využívá rozvědka jako součást morálně psychologického motivu získání a to jen tehdy, když kandidát na získání má značné rozvědné možnosti a jiný motiv u něho neexistuje.
Jsou to dokumenty nebo informace zájmovou osobou utajované, jejichž prozrazení /orgánům státní moci, zaměstnavateli, rodině, přátelům apod./ by mohlo spolupracovníka, typa nebo další zájmové osoby vystavit trestnímu stíhání, disciplinárnímu řízení, ztrátě dosavadního zaměstnání, rodinnému nebo veřejnému skandálu apod. Rozhodujícím faktorem pro posouzení účinnosti kompromitujících materiálů a jejich uplatnění jsou osobnost typa, jeho postoj k možnosti vlastní kompromitace a specifika agenturně operativního prostředí /tzn. ověřit platnost subjektivního a objektivního dopadu/. Kompromitující materiály je nutné mít zdokumentovány, disponovat originály /získání možné nepřímou metodou s využitím odpovídajících rozvědných prostředků, zvláště agentů a operativně technických prostředků/.
V případě nutnosti lze kompromitující materiály zesílit, event. i vytvořit, což ovšem vyžaduje nápaditost a složité agenturně operativní kombinace.

MATERIÁLY LEGALIZAČNÍ - Vhodně upravené osobní /případně i jiné/ materiály /životopis, dotazník aj./ pro legalizační nebo i jiné instituce, aby nebyla dekonspirována příslušnost osoby k rozvědce /resp. k rezortu FMV vůbec/ nebo její rozvědná činnost.

MATERIÁLY LEGÁLNÍ - Materiály dostupné legálními způsoby, s využitím legálních možností a zdrojů.

MATERIÁLY OFICIÁLNÍ - Informační materiály vydávané státními a vládními institucemi. Patří mezi ně zejména zákony, vládní nařízení, usnesení, vyhlášky, instrukce, oficiální sborníky a příručky, zprávy vládních a parlamentních komisí a výborů, protokoly parlamentních jednání, oficiální mezistátní korespondence aj.

MATERIÁLY ROZVĚDNÉ - Vyznačují se týmiž rysy jako rozvědné informace /viz informace rozvědná/. Týkají se objektů rozvědného zájmu. Zpravidla jde o : materiály pojednávající o politických, vojenských, ekonomických, vědeckotechnických aj. otázkách rozvědného zájmu /nebo jejich kopie/; písemné zprávy agentury; záznamy zpracované KP z vytěžení agentury, operativní techniky, rozhovorů se styky apod.; mapy, nákresy, schémata, vzorce, vzorky materiálu aj.
Z rozvědných materiálů mají dnes pro rozvědku velký význam zejména autentické tajné dokumenty důležitých politických, vojenských, hospodářských aj. orgánů protivníka, jež jsou považovány za nejcennější produkci agenturní sítě.

MEMORANDUM TYPA - Souhrn všech údajů a poznatků o typu, počínaje nacionáliemi a dále týkajících se jeho osobního života, politického profilu, charakteru, zájmů, vlastností, schopností, zejména se zřetelem na využitelnost pro rozvědnou práci, fyzického a psychického stavu, rodinnných poměrů,

příbuzných, zaměstnání, odbornosti, finančních příjmů, majetkových poměrů, bytových podmínek a rovněž zamýšleného využití, rozvědných možností, předpokládaného zaměření, vztahu k objektu, styků, způsobů a průběhu rozpracování, uskutečněných prověrek a jejich výsledků, výsledků lustrace typa a jeho příbuzných, stanoviska pracovníků rozvědky, kteří prováděli a řídili rozpracování typa, nevyjasněných závažných okolností a rozporů z jeho života, rizikových okolností a znalosti příslušníků rozvědky se závěrem o rozvědné využitelnosti typa /viz Přílohy ke Směrnici pro rozvědnou práci I. správy SNB, vzor 6-a/.

MEMORANDUM TS - Souhrn poznatků, obsažených již v memorandu typa, doplněných a rozšířených /i formou dodatku/ o změny a odchylky od původního memoranda. Dále obsahuje stupeň utajení spolupráce, přístup TS k plnění úkolů, výsledky, problémy a perspektivy další spolupráce. Vypracovává se po získání TS jakmile jsou k jeho osobě další konkrétní poznatky, při periodickém hodnocení TS /komplexně jednou ročně/ a rovněž v dalších případech v souvislosti s hodnocením TS a to : při předávání TS jinému řídícímu pracovníkovi rozvědky na rezidentuře nebo na jiný úsek; při změně kategorie TS; před zvláště důležitou akcí; při dekonspiraci nebo ohrožení bezpečnosti TS; k vyjasnění zjištěných závadových poznatků TS; jestliže je přerušena nebo ukončena spolupráce s TS; na rozkaz příslušného náčelníka.

METODY ROZVĚDNÉ ČINNOSTI - Jsou to speciální způsoby a formy
- využívání prostředků rozvědné činnosti
- rozvědné práce, které odlišují rozvědku od jiných, tj. neutajovaných zpravodajských institucí
- činnosti rozvědky a jejích pracovníků /KP - tzn. jejich kvalitní agenturně operativní činnosti odpovídající dané situaci/
- použití tajných spolupracovníků
- použití operativně technických prostředků
- využití materiálně finančních prostředků
- využití legálních zdrojů.

Použití a výběr metod rozvědné činnosti závisí na charakteru

rozvědných úkolů, možnostech použití rozvědných prostředků a dalších faktorech /zejména agenturně operativní situaci/. Základem všech rozvědných metod je konspirace a operativní legendování.

MIKROFOTO - Je speciální aparatura a na zvlášť citlivé emulze /schopné zachycovat i nejjemnější detaily/ prováděné foto malých rozměrů.

MIKROTEČKA - Mnohonásobně zmenšený obraz zprávy, dokumentů, až na velikost tečky. Používá se k předávání zpráv neosobním spojením /na KA poštou/. Dociluje se zmenšení až 10 000 : 1.

MÍSTO HLUCHÉ - Prostor, v němž se sledovaný objekt vymyká přímé kontrole sledovačky.

MOTIV, MOTIVACE - Je pohnutka nebo podnět ke spolupráci s čs. rozvědkou. Vyplývá z osobnosti typa, z jeho činnosti, potřeb vyvolaných a případně ovlivněných rozvědkou. Volba a využití nejúčinnějších pohnutek je klíčovým momentem v procesu získávání.
Motivy mohou být : ideově politický, materiální nebo finanční a morálně psychologický. V praktické činnosti lze použít kombinace několika těchto motivů.

MOZAIKA - Způsob rozvědné informační činnosti, který spočívá ve shromažďování dílčích poznatků, jejich vyhodnocování a zpracování do ucelené informace, potřebné pro rozvědku.

MOŽNOSTI ROZVĚDNÉ - Možnosti, které má TS, typ či styk rozvědného zájmu k získávání informací a materiálů zajímajících rozvědku, příp. k plnění dalších rozvědných úkolů. Jsou dány zvláště vztahem typa nebo TS k objektu.

NAHLEDAČKA - Materiály poskytované jinými součástmi FMV, obsahující údaje k vizovým cizincům, osobám hodlajícím trvale se usadit v ČSSR /navrátilci, přistěhovalci/, jakož i k čs. státním občanům, vyjíždějícím dlouhodobě do zahraničí nebo žádajícím o trvalé vystěhování z ČSSR.

NÁMĚT AKTIVNÍHO OPATŘENÍ - Základní ideový projekt AO, vycházející ze získaných informací a materiálů, ze znalosti situace a problémů a z určité znalosti prostředků realizace. Náměty na AO zpracovávají pracovníci rezidentur i centrály ve smyslu plánu rozvědky i k využití okamžitě vzniklých příznivých podmínek k postižení nepřítele.

NAPLNĚNÍ MRTVÉ SCHRÁNKY - Úkon, při němž jsou agenturní materiály /písemné pokyny, dokumenty, peníze, operativní technika apod./ vloženy do mrtvé schránky. Tyto materiály jsou zpravidla ukládány do speciálních kontejnerů nebo do vhodných /příp. danému účelu přizpůsobených/ předmětů.

Nasazení - objekt

NASAZENÍ TS DO OBJEKTU - Jedna z metod průniku rozvědky do objektu rozvědného zájmu, při níž je TS do objektu umísťován k plnění rozvědných úkolů. Rozvědka takto postupuje, nemá-li možnost získat TS přímo v objektu při vysílání agentury z čs. území či z třetích zemí nebo při řízení perspektivní agentury.

NÁSTRAHA CHEMICKÁ - Chemicky nebo fyzikálně aktivní látky infiltrované do svršků nebo jiných předmětů tak, aby jejich přenos na další osobu nebo předměty bylo možné indikovat.

NÁVODKA - Počáteční informace /typovací zpráva/ k zájmové osobě z určité báze se základními poznatky životopisného charakteru, údaji o zaměstnání, s předběžným odhadem rozvědných možností /vztahu k objektu rozvědného zájmu/ a předpokládanou motivací k získání a spolupráci. /Má svůj vzor obsahující

všechny potřebné náležitosti - viz vzor č. 5 v Příloze ke Směrnici pro rozvědnou práci I. správy SNB/.

NÁVRH NA ZÍSKÁNÍ TS - Obsahuje způsob, průběh a výsledek dosavadního rozpracování, prověrek a lustrací, zhodnocení rozvědných možností typa - do jaké problematiky - do kterého objektu - ke kterému objektu - ke kterým osobám /konkrétně/ - perspektivní aj. /k čemu/ - pomocná agentura /k čemu/, motivace jíž bude využito, způsob a místo vlastního získání, rizikové okolnosti s tím spojené a opatření pro případ neúspěšného pokusu. K návrhu na získání TS /vzor č. 6/ se připojuje memorandum o typu /vzor č. 6a/ a plán spojení /vzor č. 6b/. Co do formy je stejné pro všechny kategorie TS; jejich zpracování co do obsahu je ovšem rozdílné a navíc individuální podle charakteru případu.

NEPŘÍTEL HLAVNÍ - Imperialistický stát nebo seskupení, jehož síly a prostředky včetně vědeckotechnického potenciálu jsou rozhodující základnou pro organizování a koordinaci agresívních politických, vojenských, hospodářských, špionážních a ideodiverzních akcí proti světovému socialistickému společenství jako celku, ČSSR jako jeho součásti, mezinárodnímu komunistickému a dělnickému hnutí a pokrokovým silám v různých světových oblastech jakož i národně osvobozeneckému hnutí. Hlavním nepřítelem jsou v současných podmínkách Spojené státy severoamerické, jejichž vláda, representující krajně reakční síly amerického vojenskoprůmyslového komplexu, pokračuje v agresívní politice globální konfrontace s SSSR, zintensivňuje úsilí o dosažení vojenskostrategické převahy USA nad SSSR a NATO nad Varšavskou smlouvou a zesiluje tlak na zachování převážné většiny zemí rozvojového světa v mocenské sféře imperialismu.
Rozvědka organizuje svou činnost na teritoriu HN, jeho spojenců a s ním spřátelených států, zejména tam, kde existují jeho orgány, vojenské základny a vhodné rozvědné báze.

OBJEKT ROZVĚDNÉHO ZÁJMU /ZÁJMOVÝ/ - Instituce nebo osoba, která je zdrojem, kanálem nebo pamětí čs. rozvědkou hledaných informací a jež tvoří součást rozhodovacího a informačního systému nepřítele. Jsou to místa, kde se soustředují rozvědné informace, rozhodovací a výkonná moc.

OBJEKT ROZPRACOVÁNÍ - Každý stanovený objekt rozvědného zájmu má svůj plán rozpracování /viz vzor č. 2 Příloh ke Směrnicím pro rozvědnou práci/. Smyslem rozpracování je operativní průnik rozvědky do objektu s cílem soustavně získávat dokumenty, materiály a informace v rámci úkolů stanovených rozvědce. Plán rozpracování objektu zahrnuje cíle, prostředky, metody, strukturu, konkrétní pracoviště resp. osoby k rozpracování, časové etapy a osobní odpovědnost za plnění dílčích úkolů. Plán je periodicky vyhodnocován a novelizován po stránce operativní i informační. Zpracovává se na období 3-5 let. Ke každému stanpvenému objektu je zaveden operativní svazek.

OBJEKT HLAVNÍ /CÍLOVÝ/ - Místa, kde se tvoří představy o zaměření pro výkonnou moc z hlediska dlouhodobé i krátkodobé koncepce /politické, vojensko-průmyslové, vědeckotechnické a finanční komplexy/. Centra výkonné moci, v nichž dochází k realizaci rozhodnutí /ústřední státní a zastupitelské orgány, ústřední orgány vládnoucích stran apod./ s primární sférou oběhu informací.

Objekt priorit - objekt

OBJEKT VEDLEJŠÍ /POMOCNÝ/ - Instituce se sekundární sférou oběhu informací, které poskytují dílčí podklady pro rozhodování, jsou však kvalifikovaně informovány o rozhodnutích připravených nebo učiněných v hlavních objektech.
Rozpracování vedlejších objektů má pomocný charakter v tom, že uskutečněním průniku do nich se vytváří možnost získat stejně kvalitní informace jako v hlavním objektu a dále možnost průniku do objektů hlavních a to zejména tam, kde přímý

průnik je velmi obtížný a nebo k němu dočasně chybějí potřebné agenturně operativní prostředky.

OBRANA ZASTUPITELSKÉHO ÚŘADU - Souhrn opatření prováděných k zabezpečení ZÚ před pronikáním nepřátelských speciálních služeb a jiných nepřátelských a nepovolaných živlů.

OBSTÁVKA KORESPONDENCE - Tajná kontrola poštovní korespondence zájmové osoby, instituce /organizace/, určité oblasti, lokality nebo země. Pořizují se fotokopie, výpisy, překlady. Totéž u balíků. Možnost vyřazení zásilky. Při vyžádání má tento úkon své heslo.

ODBORY FUNKČNÍ - Zvané též štábní - úseky, jež zabezpečují činnost výkonných operativních odborů. Jsou pomocnými specializovanými články řízení s metodicko-kontrolními funkčními pravomocemi avšak bez přímé výkonné pravomoci. Oblastmi jejich činnosti jsou otázky kádrové a personální, plánování, kontroly, evidence, finančního a materiálového zabezpečení, spojení, dopravy, zpracování vstupních a výstupních informací apod.

ODBORY LINIJNÍ - Výkonné odbory jednotlivých linií rozvědné činnosti, tzn. politické rozvědky, zahraniční kontrarozvědky a vědeckotechnické rozvědky.

ODBORY OBLASTNÍ - OPerativní odbory rozvědky, které působí v rámci krajských správ SNB po všech liniích legální a nelegální rozvědky.

ODBORY TERITORIÁLNÍ - Výkonné odbory centrály, provádějící rozvědnou činnost ve vymezené teritoriální oblasti. V praxi jsou totožné s odbory politické rozvědky.

ODMĚŇOVÁNÍ AGENTURY - Má odpovídat dosaženým výsledkům při plnění úkolů, uložených rozvědkou, zejména kvalitě předaných zpráv, materiálů a dokumentů rozvědného charakteru. Uplatňuje se forma morálních a hmotných odměn. Morální odměna TS spočívá většinou v kladném ocenění jeho práce I. správou SNB, vyjímečně v případech mimořádných úspěchů v navržení TS ke státnímu vyznamenání, příp. udělení čs. státního občanství. Hmotné odměňování plní důležitou výchovnou funkci a vede TS k iniciativnějšímu a kvalitnějšímu plnění úkolů. Vedle peněžitých jsou možné i věcné odměny. Při udělování odměn nutno dbát zásad konspirace a legendování.

ODPOSLECH - Je operativní technika /speciálně a odborně prováděná/, umožňující zachycení a zadokumentování rozhovorů telefonických, v místnostech /soukromých i veřejných/, ve vozidlech i v přírodě.

OKOLNOSTI RIZIKOVÉ - Okolnosti /nejasné, podezřelé, záporné, nebezpečné/, které představují nebo by mohly znamenat ohrožení rozvědné práce. Uvádějí se v návrzích na získání TS, kontakty v zahraničí, aktivní opatření aj. rozvědné operace a akce, v záznamech ze schůzek apod.

OPATŘENÍ AKTIVNÍ /AO/ - AO jsou utajované operace a akce rozvědky napomáhající realizaci úkolů a cílů zahraniční a bezpečnostní politiky ČSSR a ZSS. Jsou prováděna specifickými rozvědnými prostředky a metodami. AO jsou nedílnou součástí agenturně operativní činnosti. Vedle rozvědného zpravodajství jsou další metodou aktivního působení čs. rozvědky. Rozvědka využívá k AO získané rozvědné informace /aktivně je zhodnocuje/, tzn. informace operativní, zpravodajské, dokumenty. Objektem působení AO jsou vybrané osoby, vrstvy obyvatelstva a veřejné mínění s cílem odhalení, diskreditace, znemožnění činnosti spec. služeb, ideodiverzních center, emigrace, revanšistických organizací, pravicových a ultralevých politických stran a seskupení atd.

OPATŘENÍ ZÁMĚRNÁ - Druh opatření převážně vědeckotechnické rozvědky, která organizuje při vhodné příležitosti /např. odborných a vědeckých jednání v ČSSR/ příjezd zájmové osoby nebo osob do ČSSR/za účelem rozvědného využití. Tj. k získání dokumentace s využitím OTP, nevědomému vytěžování, otypování, rozpracování včetně prověrek i získání ke spolupráci, schůzkové činnosti aj.

OPERACE ROZVĚDNÁ - Plánované a koordinované nasazení rozvědných sil a prostředků odpovídajícími metodami proti objektům rozvědného zájmu za účelem dosažení důležitého cíle ve strategickém směru.

OPERATIVA - Útvary rozvědného výkonu, tj. útvary rozvědky, zabývající se jednotlivými druhy zpravodajské a agenturně operativní činnosti.

OPERATIVEC - příslušník rozvědky zabývající se operativní prací.

OSOBA ZÁJMOVÁ - Osoba, o kterou má rozvědka zájem ze zpravodajského nebo agenturně operativního hlediska.

PLÁN /v rozvědce/ - Závazný soubor úkolů a postupů předem stanovených k dosažení vytvýčených cílů rozvědné činnosti v určitém časovém období s odpovídajícím zajištěním sil a prostředků. Základními plánovacími dokumenty v rozvědce jsou : střednědobý plán /pětiletý/; roční plány správy, odborů a rezidentur; plány rozvědných operací a akcí.

PLÁN PROVĚRKY TS - Zpracovává jej příslušný pracovník rozvědky k ověření závadových poznatků o TS, při podezření TS

z neserioznosti, signálech o jeho možné spolupráci s nepřítelem apod. nebo na základě stanovených lhůt, obvykle jednou za rok. Plán prověrky TS obsahuje : důvod prověrky; sledované cíle; výsledky lustrace ve všech evidencích /včetně SSEP/; výsledky dřívějších analýz a prověrek; způsob provedení. Plán prověrky TS schvaluje náčelník odboru, v případě zapojení jiných útvarů MV zástupce náčelníka I. správy SNB. Ukládá se do podsvazku osobního svazku TS stejně jako záznamy o kontrole plnění a výsledcích prověrky.

PLÁN PŘÍPRAVY /na pobyt v zahraničí/ - Souhrn úkolů, jejichž úspěšné splnění podmiňuje vyslání příslušníka rozvědky na rezidenturu. Plán je zpracován z hlediska připravenosti příslušníka k výkonu jak rozvědné práce, tak legalizační funkce.

PLÁN SPOJENÍ - Pro každého TS je zpracován plán spojení, uložený ve zvláštním podsvazku osobního svazku TS /vzor č. 6b/, který určuje způsob spojení s každým TS. Plán spojení musí obsahovat řádnou schůzku, mimořádnou schůzku, pevnou schůzku, předávací schůzku /nebo jiný způsob předávání materiálů, dochází-li k němu/ a údaje o bydlišti, pracovišti a životním režimu TS /pro případ potřeby záchytu/. Při vypracování plánu spojení vychází operativní pracovník ze zásad konspirativního spojení, agenturně operativní situace, možností rozvědky v zájmové zemi a především z možností TS. Cílem je dosáhnout co nejkonspirativnějšího, nejspolehlivějšího a nejoperativnějšího spojení. V závislosti na možných změnách agenturně operativní situace je nutné plán spojení upravovat, kontrolovat i prověřovat. Jeho změny schvaluje náčelník operativního odboru /příp. vyšší náčelník/.

PLÁN VÝCHOVY TS - Slouží ke zvýšení ideově politické a morální úrovně jakož i odborné rozvědné kvalifikace TS. Vypracovává jej pracovník rozvědky, který TS řídí. Plán výchovy musí vycházet : z úkolů vytýčených plánem práce; ze současného stavu a úrovně spolupráce; z rozvědných možností; z dosa-

vadních rozvědných znalostí, schopností a návyků TS. Plán výchovy TS /vzor č. 12/ musí zahrnovat cíl výchovy TS, zvýšení kvalifikace TS a úrovně spolupráce s ním a časový rozvrh výchovy TS. Plán výchovy TS schvaluje služební orgán, který schválil návrh na získání TS ke spolupráci. Plán výchovy TS se ukládá do osobního svazku TS. Stejně tak i dokumentace o jeho plnění.

PODPRAMEN - Je mezičlánek mezi pramenem /TS, styk rozvědného zájmu/ a původním zdrojem informace. Podpramen dochází uplatnění tehdy, nemá-li pramen přímý, bezprostřední přístup k původnímu zdroji zprávy /činiteli, orgánu, kruhům, instituci/, který však naopak má podpramen.

PODSTAV - TS nebo KP kontrarozvědky nebo rozvědky řízený tak, aby získal důvěru protivníka, pronikl do jeho agenturní sítě, odhalil záměry a cíle protivníka jakož i formy, metody a prostředky jeho činnosti a paralyzoval ji.

POHOVOR ZÍSKÁVACÍ - Jde o získávací akt, který je konečnou fází rozpracování, vrcholem náborové práce. Připravený kontakt typa, při kterém je získáván ke spolupráci s rozvědkou. Pohovor je neopakovatelný. Provádí se v souladu s motivem získání, podle schváleného návrhu na získání TS. U postupného zapojení /připoutávání/ jde o finalizaci předcházejících vztahů. Cílem je potvrzení souhlasu se spoluprací, dohodnutí konspirativní spolupráce včetně spojení. Pohovor musí být veden cílevědomě, promyšleně, na základě důkladné předchozí přípravy získávajícího KP /cíl, organizace, způsob provedení, obsah jednání, konspirace, první úkoly, spojení/.

POLYGRAF - Také lžidetektor. Přístroj zaznamenávající změny elektrické vodivosti kůže na základě vylučování potu, tlak krve, puls, činnost některých svalů aj. Je založen na analýze biologických faktorů, které vznikají v organismu člověka

vlivem emocionálních prožitků. V rukou zkušeného pracovníka, odborníka - psychologa je pomocným prostředkem, který umožňuje zhodnotit věrohodnost výpovědi testované, resp. vyslýchané osoby.

POZNATEK - Obsahově stručný informační podklad dílčího rázu o osobě, objektu či události. Obsahuje jen některý základní údaj, jeho využitelnost je omezena.

POZNATEK ZÁVADOVÝ - Zjištění závažného nedostatku nebo nejasnosti, rozpornosti, týkající se spolehlivosti TS nebo bezpečnosti rozvědné činnosti. Např. podezření z dublování, z desinformací, dekonspirace, zrady apod. Patří sem také podezřelé a rozporné momenty v chování TS, projevy jeho nežádoucích vlastností, chyby, jichž se při agenturně operativní práci dopustil TS, pracovník rozvědky apod.

POZOROVÁNÍ TAJNÉ - Operativně technický úkon umožňující pozorování zájmové osoby /objektu/ bez jejího vědomí pomocí speciálních optických zařízení a maskování.

PRÁCE AGENTURNĚ OPERATIVNÍ - Činnost prováděná k plnění rozvědných a kontrarozvědných úkolů za použití TS, případně operativní techniky. Zahrnuje :
- rozpracování objektů /studium, dokumentace, prověrky/
- rozpracování styků rozvědného zájmu, typů, včetně jejich získávání, řízení a prověřování
- získávání utajovaných informací /dokumentů/
- realizaci aktivních opatření.

PRACOVNÍK OPERATIVNÍ SNB - Příslušník SNB, který se bezprostředně podílí na agenturně operativní činnosti /plnění úkolů na úseku VB, StB včetně rozvědky/ za použití agenturně operativních prostředků /TS, OTP, MFP, LZ/.

PRACOVNÍK OPERATIVNÍ ROZVĚDKY - Příslušník I. správy SNB, kter
- rozpracovává objekty /báze, styky, typy/
- získává a řídí TS
- získává a zpracovává rozvědné informace
- provádí aktivní opatření
- organizuje a zabezpečuje obranu a ochranu čs. ZÚ a čs. občanů /kolonie/ v zahraničí.

PRACOVNÍK NEOPERATIVNÍ ROZVĚDKY - Příslušník I. správy SNB, který vykonává funkce materiálně-technického, provozního a jiného zabezpečení činnosti v centrále a na rezidentuře /pracovníci odboru informačního, aktivních opatření, kádrového, hospodářsko-finančního, dokumentace, spojení - šifreři, radisté, pracovníci vnitřního odboru atd./

PRACOVNÍK ŘÍDÍCÍ - Jinak řídící orgán /ŘO/ - pracovník rozvědky, odpovědný za provádění všech úkolů vyplývajících z řízení, výchovy a odměňování TS v ČSSR nebo v zahraničí formou osobního i neosobního spojení.

PRAMEN INFORMACE - Prameny /zdroji/ informací jsou především osoby /agent, DS, IS, styky rozvědného zájmu/, od nichž nebo s jejichž pomocí byly rozvědné poznatky získány. Pramenem mohou být rovněž oficiální a jiné materiály, z nichž rozvědka čerpá poznatky a údaje, jež ji zajímají. Pramen může, ale také nemusí mít bezprostřední přístup k rozvědným informacím. I když jej nemá zůstává pramenem, protože získává údaje zajímající rozvědku z druhotného zdroje - podpramene.

PROHLÍDKA TAJNÁ - Opatření sledující odhalit v bytě, na pracovišti, v oděvu a věcech rozpracovávané osoby /za její nepřítomnosti/ rozvědně využitelné, příp. kompromitující materiály.

PROHLÍDKA TAJNÁ TECHNICKÁ - Je operativně technický úkon prováděný před zavedením odposlechu /v objektu, bytě/, který po zhodnocení vytváří podmínky k zavedení odposlechu.

PRONIKÁNÍ DO OBJEKTU - Soustavné získávání informací o určitých osobách nebo institucích rozvědného zájmu na základě plánu rozpracování. Průnik do objektu se uskutečňuje prostřednictvím TS /A, DS, IS/ a operativně technických prostředků s podmínkou, že
a/ pracují přímo v objektu rozvědného zájmu
b/ mají perspektivu do objektu proniknout
c/ mají příležitostný přístup do objektu
d/ mají možnost zavést do objektu oper. tech. prostředky
e/ mají využitelné styky s osobami, působícími v objektu.
Přímé proniknutí /podmínky a, c, d/ - získání TS z pracovníků objektu, majících bezprostřední přístup k informacím, dokumentům a osobám, jež nás rozvědně zajímají. Rovněž prostřednictvím TS, který má možnost zavést /resp. obsluhovat/ oper. tech. prostředky do objektu.
Nepřímé proniknutí - nasazením TS, tzn. perspektivním TS nebo přechodem TS z jednoho objektu do druhého /např. z pomocného do hlavního/.

PROSTŘEDÍ AGENTURNĚ OPERATIVNÍ /AOP/ - Také agenturně operativní situace. Souhrn podmínek v určitém operačním prostoru /tj. státě, jeho části nebo v seskupení států, kde rozvědka působí/, které ovlivňují a určují výběr prostředků, metody a formy rozvědné práce. Rozhodující vliv má vnitropolitický a zahraničně politický kurs dané země, její vztahy k ČSSR a ZSS.
Mezi základní prvky AOP patří :
- politické, hospodářské a vojenské faktory
- správní a policejní režim, činnost místní kontrarozvědky
- zeměpisné, demografické a dopravní zvláštnosti
- zvláštnosti způsobu života, zvyků a obyčejů obyvatelstva.

PROSTŘEDKY ROZVĚDNÉ ČINNOSTI - Jsou to nástroje k plnění konkrétních rozvědných úkolů a k dosažení rozvědných cílů. Tvoří je : pracovníci rozvědky /KP I. správy SNB/, tajní spolupracovníci /TS/, operativní technika /OTP/, materiální a finanční prostředky /MFP/, legální zdroje /LZ/.

PROSTŘEDKY SPOJENÍ TECHNICKÉ - Jsou používány pro neosobní spojení. Obsahují :

- radiospojení /jednosměrné nebo obousměrné/ s využitím technických prostředků utajení /kódy, šifra/
- poštovní styk /jednosměrný nebo obousměrný/ na krycí adresy s použitím tajnopisu, šifer, kódů, příp. mikrofota a mikrotečky.

PROVAL - Je taková dekonspirace, kdy dojde k odhalení rozvědné akce nepřátelskou speciální službou a k jejímu následnému narušení nebo zmaření. Proval je nejnebezpečnějším případem dekonspirace a jeho příčinou je odhalení pracovníka nebo TS rozvědky a jimi používaných prostředků a metod při provádění konkrétní rozvědné činnosti.

PROVĚRKA /poznatků o objektu aj./ - Kontrola údajů o osobě, instituci apod. Provádí se všemi formami, metodami a prostředky rozvědné činnosti.

PROVĚRKA INFORMACÍ - Je jedním z nejdůležitějších prvků informační činnosti rozvědky, jejích rezidentur i centrály. Cílem prověrky je zajistit, aby rozvědka pracovala pouze s věrohodnými rozvědnými informacemi a materiály a byly vyloučeny poznatky zkreslené a desinformující. Prověrka vychází z hodnocení získaných rozvědných informací a materiálů podle příslušných rozvědných kritérií /tajnost, věrohodnost, aktuálnost, včasnost, konkrétnost, systematičnost/. Vzniknouli jakékoliv pochybnosti o pravdivosti a objektivnosti určité

informace, tato se prověřuje, a to dvěma způsoby. Za prvé /prověrka pramene/ z hlediska spolehlivosti pramene, jeho skutečných rozvědných možností a okolností získání informace /včetně ověření seriózności původního zdroje informace/. Druhý způsob prověrky spočívá v získání informace téhož obsahového zaměření z jiných zdrojů, jejich vzájemném porovnání a posouzení, nakolik se navzájem potvrzují, či vyvracejí. Prověrka rozvědných informací a materiálů je v podstatě nepřetržitou a soustavnou rozvědnou analýzou, počínající v době jejich získání a pokračující v procesu jejich prvotního /na rezidentuře/ i finálního /v centrále/ zpracování, jakož i v době jejich realizace a používání příslušnými orgány.

PROVĚRKA KORESPONDENCE /PK/ - Tajná kontrola poštovní korespondence zájmové osoby, instituce, organizace, určité oblasti, lokality nebo země. Pořizují se fotokopie, výpisy, překlady. Totéž u balíků. Možnost vyřazení zásilky. Tento úkon bývá nazýván též obstávkou. Při vyžádání má své heslo.

PROVĚRKA TS - Ověření bezpečnosti spolupráce s TS zejména při zjištění závadových poznatků k TS, při podezření z neseriózności, signálech o jeho možné spolupráci s nepřítelem atd. Plán prověrky TS je zpracován podle vzniklé potřeby nebo ve stanovených lhůtách, obvykle jednou za rok. Prověrka TS není jednorázovým aktem, nýbrž jde o nikdy neukončený proces. Aby splnila svůj význam, je nezbytné dodržet dva základní principy - průběžnost a objektivitu.

PROVĚRKA TYPA - Je nezbytnou náležitostí jeho rozpracování. Prověrkou se ověřují jak objektivní rozvědné možnosti typa vůči objektu, tak zejména jeho subjektivní předpoklady pro tajnou spolupráci, především spolehlivost, seriózność, hodnověrnost, motivace pro tajnou spolupráci a schopnosti pro rozvědnou činnost. Podklady k prověrce typů se získávají ze všech dostupných zdrojů /od TS, informátorů, lustrací, konspirativním

pozorováním a sledováním typa, OTP aj./ Prověrka typa musí být prováděna vždy důkladně tak, aby shromážděné podklady podávaly o typu co nejobjektivnější obraz s jeho klady i zápory. Zpracování a rozbor shromážděných poznatků mají být výstižné a věcné - slouží k celkovému vyhodnocení a vyvození závěru, zda pokračovat v rozpracování, či typování ukončit.

PROVOKACE - Akce řízená obvykle místní rozvědkou nebo kontrarozvědkou a sloužící k podněcování, provokování aktivity protivníka, jeho příslušníků nebo TS za účelem jejich odhalení, diskreditace a vyvolání nepřátelských nálad proti druhé straně. Zpravidla se uskutečňuje prostřednictvím osob k tomu účelu zvlášť získaných, které nabízejí rozvědce svou spolupráci apod.

PROVOKATÉR - Osoba, které se podaří uplatnit své důvěrné služby vůči pracovníkovi nebo spolupracovníkovi nepřátelské rozvědky nebo kontrarozvědky a navázaných kontaktů využije k jeho odhalení, příp. usiluje o různé způsoby jeho kompromitace.

PŘEPÁŽKA - Prověřený, spolehlivý TS využívaný k přejímání a předávání různých materiálů a k jejich dočasné úschově. Patří k pomocné agentuře.

PŘERUŠENÍ SPOLUPRÁCE S TS - viz heslo konzervace TS.

PŘEVADĚČ - Spolupracovník rozvědky nebo kontrarozvědky, používaný k nelegálnímu převádění osob přes hranici zájmové země. Převaděči se obvykle získávají mezi obyvateli pohraničních oblastí, kde mají dobrou znalost ochranného režimu státní hranice.

RADIODIVERZE - Paralyzování provozu vysílačů tím, že se na jejich vlnu naladí výkonné vysílače, které přehluší jejich provoz.

RADIOKONTRAROZVĚDKA - Kontrarozvědná služba na úseku radiového vysílání, jejímž úkolem je odhalovat ilegální radiostanice a pátrat po nich. Bojuje proti úniku utajovaných informací, kontroluje činnost vysílacích stanic na území státu, sleduje radiovou korespondenci úředních sítí, odhaluje radiointervenci /nepřátelské vysílání v příslušném jazyce/ a radiodiverzi a činí opatření proti nim.

RADIORELACE HLASOVÉ - Zašifrované relace prováděné při uskutečňování blízkého radiového spojení a někdy při jednosměrném radiovém spojení centrály s TS v zájmových zemích.

RADIOROZVĚDKA - Rozvědná služba na úseku radiového vysílání. Využívá údajů vysílaných radiovou cestou. Zvláště cenné informace mohou být získány radioodposlechem otevřených nebo šifrovaných zpráv vysílaných úředními stanicemi. Identifikuje a zaměřuje spojovací uzly protivníka.

REALIZACE - Uskutečnění, případně ukončení akce, úkonu. Na úseku informační činnosti rozvědky realizace informace znamená její finální zpracování informačním odborem centrály a odeslání příslušnému orgánu.

REFERÁTNÍK - Tiskopis, na který se píší návrhy důležitých externě zasílaných spisů /přípisů, obsahujících závažné informace a poznatky, návrhy aj./, jež před odesláním musí být schváleny zpravidla několika služebními funkcionáři. Referátník obsahuje zdůvodnění i návrh textu spisu.

REJSTŘÍK OSOBNÍ - Seznam osob, vyskytujících se ve svazku, abecedně uspořádaný na tiskopisu, který se vkládá do všech agenturně operativních svazků.

REZIDENT /legální rezidentury/ - Legalizovaný představitel I. správy SNB /zpravidla v diplomatické funkci/, který v zemi působnosti osobně řídí činnost rezidentury /rozvědnou i kontrarozvědnou/ a odpovídá za ni i za KP rezidentury, podle zásad nedílné velitelské pravomoci, a to zejména :
- v otázkách všeobecného řízení a organizace činnosti
- v otázkách operativní činnosti
- v otázkách kádrových, finančního a materiálního zabezpečení
- vyjímečně i v záležitostech přesahujících jeho pravomoc /operativních, kádrových, finančních aj./, tj. bez předběžného souhlasu centrály.

REZIDENTURA /legální/ - Zakonspirovaný základní výkonný článek rozvědné a kontrarozvědné činnosti, prováděné a koordinované rozvědkou /centrálou/ v určeném státě. Zřizuje se a působí obvykle v rámci ZÚ.

REZIDENTURA /nelegální/ - Několik příslušníků nelegálního aparátu v zájmové zemi řízených rezidentem, který organizuje a kontroluje jejich činnost. Členové rezidentury se navzájem neznají.

REŽIM BEZPEČNOSTNÍ - Způsob a forma ochrany státního, hospodářského a služebního tajemství organizované státními a jinými orgány. Je důležitým prvkem AOP.

REŽIM CIZINECKÝ - Součást správního a policejního režimu, upravující život a činnost cizinců v dané zemi. K cizineckému režimu patří systém prověrky cizinců přijíždějících do země,

pasové a vízové předpisy, předpisy upravující pohyb cizinců v zemi, naturalizaci, udělování státního občanství, registraci, evidenci cizinců, osobní a jiné doklady, studium a zaměstnání cizinců atd.

REŽIM HRANIČNÍ - Soubor opatření upravujících přechod státních hranic v dané zemi a život v pohraničních oblastech. Patří k němu možnosti přechodu "zelené"hranice, silniční, železniční, letištní a přístavní hraniční přechody, pasová kontrola, celní kontrola, postup kontroly, seznam zakázaných věcí pro dovoz a vývoz, zvyklosti atd.

REŽIM KONTRAROZVĚDNÝ - Způsob ochrany státního tajemství zajišťovaný kontrarozvědkou /v zemi, v objektech/. Je důležitým prvkem agenturně operativního prostředí, zahrnuje soubor opatření směřujících k znemožnění činnosti nepřátelských speciálních služeb.

REŽIM REZIDENTURY OBRANNÝ - Souhrn zásad a opatření směřujících k zajištění konspirace a zabezpečení rozvědné práce rezidentury a jejích jednotlivých pracovníků.

RIZIKO BEZPEČNOSTNÍ /rozvědné činnosti/ - Riziko vyplývající z rozvědné práce pracovníků rozvědky a tajných spolupracovníků z hlediska jejich osobní bezpečnosti a utajení rozvědné činnosti.

RIZIKO POLITICKÉ /rozvědné činnosti/ - Riziko možných politických důsledků odhalené rozvědné činnosti pro vztahy dané země k ČSSR a socialistickému společenství, pro postavení tamních komunistických nebo pokrokových stran a sil a celkově pro vztahy mezi Východem a Západem.

ROZPRACOVÁNÍ BÁZÍ - Soustřeďování poznatků k bázím, jejich rozbor a styková a typovací činnost v bázích. K jednotlivým osobám v bázi potřebujeme údaje, které je charakterizují, zejména věk, zaměstnání, povolání, bydliště, společenské postavení a styky, rozvědné možnosti.

ROZPRACOVÁNÍ NEPŘÍMÉ - Rozpracování bází, typů, objektů, neuskutečňované přímým dotykem příslušníka rozvědky na zájmovou osobu či objekt, nýbrž prostřednictvím tajných spolupracovníků, vizuální rozvědkou, rozvědným využíváním dostupných poznatků apod.

ROZPRACOVÁNÍ OBJEKTU - Smyslem rozpracování je operativní průnik rozvědky do objektu s cílem soustavně získávat dokumenty, materiály a informace v rámci úkolů stanovených rozvědce. Rozhodující je průnik TS, splňujícími určité podmínky:
- pracují přímo v objektu rozvědného zájmu
- mají perspektivu do objektu proniknout
- mají možnost příležitostného přístupu do objektu
- mají možnost zavést do objektu operativní techniku nebo provést tajný výjem
- udržují styky s osobami, které působí v objektu, nebo mají přístup k objektu, nebo k dokumentům, materiálům a informacím z objektu.

Vedle operativního průniku do objektu používají se pro jeho rozpracování, zvláště ke shromažďování rozvědně využitelných poznatků, tyto metody :
- rozvědné vytěžování dostupných /legálních, oficiálních/ dokumentů o objektu
- vytěžování styků a nevědomých informátorů
- konspirativní pozorování - tzv. vizuální rozvědka
- konspirativní sledování ke zjištění zájmových osob, mající vztah /informační, pracovní/ k objektům, nebo předpoklady takový vztah získat.

Rozpracovávají se objekty hlavní - cílové a vedlejší - pomocné.

ROZPRACOVÁNÍ OPERATIVNÍ - Rozpracování zájmových objektů, institucí a osob agenturou a operativně technickými prostředky.

ROZPRACOVÁNÍ PŘÍMÉ - Rozpracování bází, objektů a typů prováděné formou osobního legendovaného styku příslušníka rozvědky.

ROZPRACOVÁNÍ STYKŮ - Operativní zkoumání styků z hlediska ofensívního, tzn. získání ke spolupráci a z hlediska obranného, tj. zda nejde o podstav nepřítele.

ROZPRACOVÁNÍ TYPŮ - Pracovník rozvědky sám nebo prostřednictvím TS vyjasňuje, upřesňuje a ověřuje objektivní i subjektivní předpoklady typa, zkoumá a připravuje specifický způsob jeho získání za TS. Proces rozpracování typa probíhá podle stanoveného a schváleného plánu buď formou osobního legendovaného styku pracovníka rozvědky, případně prostřednictvím jím řízeného TS s typem, nebo formou neosobní, tj. bez navázání přímého styku s typem. Neosobní formu lze uplatnit tehdy, jsou-li k typu možnosti shromáždit ze spolehlivých zdrojů takové informace, které umožní provést pokus o získání jednorázovým kontaktem. Základní podmínkou úspěšného rozpracování typu jakoukoliv formou je dodržování zásad konspirace, která zajišťuje, aby před nepřátelskou kontrarozvědkou a nepovolanými osobami byla utajena skutečnost, že typ je rozpracován rozvědkou ke spolupráci. Před osobním kontaktem typa je třeba využít všechny zdroje k soustředění poznatků, které typa charakterizují.

ROZPRACOVÁNÍ /TYPŮ/ POD CIZÍ VLAJKOU - Viz "rozpracování typů" s tím rozdílem, že příslušník rozvědky nebo TS při použití této metody nevystupuje jménem státu, pro jehož rozvědku pracuje, nýbrž jménem vhodné cizí státní instituce.

Přitom volba cizí vlajky a příprava legendy pro získání k tajné spolupráci předpokládá takový postup, aby přístup k budoucímu TS a způsob práce s ním odpovídaly věrohodně zvolené cizí vlajce a neprozrazovaly styl práce čs. rozvědky. Uvedené metody se používá v případě, kdy by otevřené rozpracování /pod vlastní vlajkou/ nemělo naději na úspěch. Nezbytným předpokladem využití cizí vlajky je přesné zjištění, že typ nebyl a není ve styku s pracovníky speciálních služeb plánované cizí vlajky.

ROZVĚDČÍK - Viz pracovník operativní

ROZVĚDČÍK KÁDROVÝ NELEGÁLNÍ - Kádrový příslušník čs. rozvědky, vysílaný k plnění rozvědných úkolů do zahraničí na krycí osobní doklady občana vhodného kapitalistického státu.

ROZVĚDKA - Obecně - je tajná služba pracující speciálními prostředky, zejména pomocí agentury, v zemích protivníků s cílem zjistit utajované informace potřebné pro vedení státu v zájmu jeho bezpečnosti a prosperity a vyvíjející v tomto směru i další druhy činnosti, např. vlivová opatření.

I. správa je nedílnou součástí Sboru národní bezpečnosti a plní následující úkoly :

Politická rozvědka - Získává v zemích rozvědného zájmu utajované informace o akcích a záměrech imperialistických států a jejich spojenců proti ČSSR a zemím spcialistického společenství v oblasti politické, vojensko-politické a ekonomické; dále o činnosti ideodiverzních center a nepřátelské emigrace. Dále provádí utajovaná aktivní opatření s cílem ovlivnit řídící a informační orgány, vybrané instituce i jednotlivce v zahraničí ve prospěch záměrů a zájmů ČSSR a zemí socialistického společenství, popřípadě odhalením či diskreditací nepřátelských záměrů maří činnost vyvíjenou proti ČSSR a jejím spojencům.

Vědeckotechnická rozvědka - Získává pro růst ekonomického

a obranného potenciálu ČSSR a zemí socialistického společenství vědeckotechnické poznatky jinými cestami nedostupné; podílí se na zabezpečování ochrany a obrany ekonomických zájmů ČSSR a RVHP.

Zahraniční kontrarozvědka - Provádí rozpracování nepřátelských rozvědných a kontrarozvědných služeb mimo území ČSSR a zajišťuje ochranu čs. zastupitelských úřadů, organizací a kolektivů čs. občanů v zahraničí před pronikáním cizích speciálních služeb.

ROZVĚDKA LEGÁLNÍ - Rozvědka pracující pod krytím různých oficiálních institucí své země v zahraničí i doma; v zahraničí obvykle při zastupitelském úřadě. Zahrnuje jednotlivé rozvědné linie /politickou, vědeckotechnickou, zahraničně kontrarozvědnou/.

ROZVĚDKA NELEGÁLNÍ - Samostatně řízená operativní složka čs. rozvědky pracující na základě vlastního Statutu a Zásad nelegální rozvědné práce. Na rozdíl od legální rozvědky operuje v zahraničí bez krytí čs. institucí.

ROZVĚDKA VIZUÁLNÍ - Je jednou z metod rozvědné činnosti. Její podstata spočívá v konspirativním získávání různých rozvědných informací osobním pozorováním /příp. i s použitím optické techniky/ a uměním analyzovat viděné jevy a sestavit k nim základní informace. Vizuální rozvědkou lze získat cenné a hodnověrné údaje o různých zájmových objektech politického, ekonomického, vědeckotechnického a vojenského charakteru. Vizuální rozvědka používá 4 základní metody :
- Vlastní obhlídka a pozorování
- Vytěžování a vyhodnocování legálních materiálů
- Odposlouchávání zpráv
- Nevědomé vytěžování osob.

ŘÍZENÍ TS - Je jednou z nejdůležitějších oblastí agenturně

operativní činnosti. Obsahuje
a/ ukládání úkolů TS a příjem výsledků jejich plnění
b/ vytěžování TS k jeho dalším možnostem
c/ výchova TS - politická, odborná, morální a k dodržování zásad konspirace
d/ školení /v praxi spojeno resp. se prolíná s výchovou/
e/ odměňování
f/ kontrola a prověřování
g/ zabezpečování.
Řízení TS vyžaduje od každého pracovníka rozvědky vysokou politickou, morální, odbornou a jazykovou kvalifikaci, schopnost a náročnost. Řídící práce vychází z plánů přípravy a výchovy, jež stanoví využití a rozvoj rozvědných možností každého TS a současně perspektivu a cíle jeho všestranné výchovy.

SCHRÁNKA MRTVÁ /MS/ - MS je zvlášť vybrané a někdy i přizpůsobené místo ke konspirativnímu uložení a předávání rozvědných materiálů. MS se mohou využívat k neosobnímu spojení mezi všemi články rozvědné sítě. Principem MS je krátkodobé /někdy i dlouhodobé/ uložení rozvědných materiálů na přesně určeném místě v určeném "obalu" tak, aby se obsluhovatelé /plnění a vybírání/ vzájemně nesetkali a aby zároveň byla jistota, že MS bude vybrána určenou osobou. Z toho vyplývají určité podmínky jak na výběr místa, kontejneru, tak i organizaci obsluhy MS. Snaha je, aby obsluha MS trvala co nejkratší dobu. Každá MS musí respektovat některé obecné zásady, a to: konspirativnost, snadnou zadokumentovatelnost a vhodnou legendovatelnost.

SCHRÁNKA MRTVÁ MALOOBJEMOVÁ - Využívána k předávání objemově malých věcí, např. v politické rozvědce k předávání menších dokumentů, filmů /s ofotografovanými listy rozvědného materiálu/ atd.

SCHRÁNKA MRTVÁ VELKOOBJEMOVÁ - Způsobilá k uložení rozměrnějších předmětů. Používána zejména ve vědeckotechnické rozvědce, nebo ke speciálnímu jednorázovému účelu apod.

SCHRÁNKA MRTVÁ JEDNORÁZOVÁ - MS je použita jen jednou. V praxi je její aplikovatelnost do jisté míry ztížena, zejména z hlediska operativnosti /tj. vysvětlování umístění a organizace obsluhy MS TS/.

SCHRÁNKA MRTVÁ VÍCERÁZOVÁ - MS je používána vícekrát. Při jejím používání je nutné z hlediska konspirativnosti volit pokud možno dlouhé časové odstupy /např. 1-2 roky/.

SCHRÁNKA MRTVÁ JEDNOSMĚRNÁ - MS je používána pouze v jednom směru - např. od TS k ŘO.

SCHRÁNKA MRTVÁ DVOUSMĚRNÁ - MS je používána obousměrně, např. od TS k ŘO a opět naopak od ŘO k TS.

SCHRÁNKA MRTVÁ KRÁTKODOBÁ - Snahou je, aby materiál byl v MS uložen pokud možno co nejkratší dobu /většinou kolem 30 - 50 min./ Požadavek krátkodobosti musí však současně mít na zřeteli organizaci obsluhy MS a vyloučení možnosti střetu ŘO a TS.

SCHRÁNKA MRTVÁ DLOUHODOBÁ - Je zpravidla využívána ve speciálních případech, např. pro úschovu určitého materiálu /např. techniky apod./

SCHRÁNKA MRTVÁ ODHOZOVÁ - MS ve volném terénu, kde úlohu maskování plní vhodně zvolený, příp. upravený kontejner.

SCHRÁNKA MRTVÁ ZAKRYTÁ - MS je umístěna ve volném terénu /přírodě/, kde kontejner je ještě zakryt /maskován/ vhodným, okolnímu prostředí odpovídajícím materiálem /např. travou, listím/.

SCHRÁNKA MRTVÁ S OMEZENÝM PŘÍSTUPEM - MS je umístěna v budově, objektu /instituci apod./

SCHRÁNKA MRTVÁ VOLNĚ PŘÍSTUPNÁ - MS je umístěna ve volném, otevřeném terénu /např. jako odhozová nebo zakrytá/.

SCHRÁNKA MRTVÁ PEVNÁ - MS, určená pro krátkodobé i dlouhodobé účely.

SCHRÁNKA MRTVÁ POJÍZDNÁ - MS je umístěna v dopravním prostředku. Použitelná pro vnitřní i přeshraniční spojení.

SCHŮZKA /s TS/ - Smluvené konspirativní osobní setkání příslušníka rozvědky s tajným spolupracovníkem. Umožňuje osobní spojení řídícího orgána s TS v průběhu rozvědné spolupráce, které je nejdůležitějším, nezastupitelným, ale zároveň nejzranitelnějším způsobem spojení v rozvědce. Schůzková činnost vyžaduje proto přesné a důsledné dodržování konspirace, důkladnou a pečlivou přípravu, řádné zabezpečení, vynalézavost a kontrolu.

SCHŮZKA DLOUHODOBÁ - Jeden ze dvou základních druhů osobních schůzek /dlouhodobé a krátkodobé/. Dlouhodobější schůzky se využívá k instruktážím, školení, vytěžování, výchově a úkolování.

SCHŮZKA KONTAKTNÍ - Smluvené konspirativní osobní setkání TS s ŘO, kteří se navzájem dosud neznají, za účelem poznání a převzetí do řízení /tedy bez zprostředkující účasti dosavadního ŘO/. Slouží k bezpečnému poznání TS poprvé jej kontaktujícím pracovníkem rozvědky /novým ŘO/, kurýrem nebo spojkou s použitím hesla.

SCHŮZKA KRÁTKODOBÁ - Používá se zpravidla k předávání a přebírání rozvědných materiálů /příp. i různých operativních pokynů a úkolování/.

SCHŮZKA MIMOŘÁDNÁ - Schůzka vyvolaná příslušníkem rozvědky nebo TS v případě naléhavé potřeby /tj. neplánovaně/ dohodnutým signálem v období mezi řádnými a předávacími schůzkami, případně dojde-li k neobsazení řádné i náhradní schůzky. Slouží k zajištění nepřetržitého a operativního spojení. Mimořádná schůzka musí být připravena stejně pečlivě jako schůzka řádná a náhradní. Má rovněž všechny jejich náležitosti a navíc dohodnut způsob signalizace, kterým je vyvolávána. Smluvené poznávací znamení a heslo umožňují kontaktovat TS také jiným příslušníkem rozvědky, kurýrem nebo spojkou bez zprostředkování řídícím pracovníkem.

SCHŮZKA NÁHRADNÍ - Je nezbytnou součástí stanoveného či navrhovaného spojení, má tytéž náležitosti jako schůzka řádná a slouží k zabezpečení nepřetržitého spojení za situace, kdy není možno obsadit /ať TS či ŘO/ řádnou schůzku. Odstup náhradní schůzky od řádné schůzky může být velmi rozdílný - dle podmínek konání schůzky, podle možností TS a ŘO. Vždy je však nutná přesná a úplná dohoda o náležitostech schůzky s TS. Přípravě a stanovení náhradní schůzky je zapotřebí věnovat stejnou pozornost jako schůzky řádné.

SCHŮZKA PEVNÁ - V zájmu nepřetržitosti a spolehlivosti

spojení je nutné mít v rámci plánu spojení možnost znovunavázání spojení s TS v případě, že bylo z jakýchkoliv důvodů přerušeno. Proto je s TS stanovena tzv. pevná schůzka, kterou musí TS obsazovat vždy, je-li ztraceno "řádné" spojení. Cílem obsazování pevné schůzky je navázat znovu spojení s TS ze strany rozvědky. Principem pevné schůzky je pravidelné /např. dvakrát ročně/ docházení TS na určité místo v určitý čas se stanoveným znamením tak, aby rozvědka měla možnost konspirativního navázání spojení. Podmínky pro pevnou schůzku mají trvalou platnost a mění se pouze z důvodu změny AOP či podobných závažných důvodů. Podle Směrnic pro rozvědnou práci I. správy SNB musí pevná schůzka obsahovat tyto náležitosti :

- datum, čas, čekací doba
- náhradní datum
- místo schůzky
- trasa TS na místo schůzky
- poznávací znamení TS
- heslo
- signalizace /varování/
- kontrol. trasa prac. rozvědky

SCHŮZKA PŘEDÁVACÍ - Krátkodobá schůzka, která slouží k předávání materiálů buď od TS k ŘO /nejběžnější/ anebo obráceně. Zařazuje se do systému spojení pouze v případě nutnosti, kdy není vzhledem k situaci /nezkušený TS, agent má obavy z MS/ možné použít neosobního spojení. Tato schůzka je z hlediska obrany proti provalu nejslabším článkem celého spojení. Dochází při ní totiž jak k osobnímu setkání ŘO s TS, tak i k předávání rozvědných materiálů, které jsou i kompromitujícím materiálem z hlediska nepřátelské kontrarozvědky. Předávaný materiál je obvykle ukryt ve vhodném kontejneru.

SCHŮZKA ŘÁDNÁ - Hlavní schůzka ve spojení ŘO - TS, která se koná pravidelně dle plánu spojení a je určena k vytěžování, instruktáži, školení, výchově či politickému a ideovému ovlivňování. Většinou probíhá v intervalu 1-3 hodiny podle daných podmínek. Zásadou je zbytečně styk s TS neprodlužovat, projednat jen nutné a plánované záležitosti. Návrh na schůzku musí obsahovat:

- místo kontaktu /vizuálního/, místo schůzky
- datum, čas a čekací doba
- legenda setkání
- varovný signál
- kontrolní trasa řídícího orgána
- kontrolní trasa TS včetně trasy z místa kontaktu do místa schůzky
- příští řádná schůzka se všemi náležitostmi
- náhradní schůzka /datum, místo, čas/.

SCHŮZKA KONTROLNÍ - Slouží k určité kontrole, ať již po delší přestávce ve vzájemné spolupráci, či k ověření, potvrzení splnění určitého dlouhodobého úkolu, nebo jako signál pro další akce. V zásadě jde pouze o vizuální kontakt /proto se tato schůzka někdy nazývá též vizuální/, kdy ŘO a TS nenaváží přímý styk. Signály pro zmíněné situace jsou předem dohodnuty, pozorovatelné z větší vzdálenosti /podle situace a místa schůzky, např. 15-20 m/. V případě kontrolní schůzky po delším přerušení aktivní spolupráce je jejím hlavním cílem potvrdit, že TS je s to dále spolupracovat, nehrozí mu žádné nebezpečí a je schopen přejít na běžný způsob spojení.

SIGNÁL - Předem dohodnuté a smluvené znamení, heslo apod. sloužící k vzájemnému poznání, upozornění, varování nebo sdělení něčeho mezi KP navzájem nebo mezi ŘO a TS. K zajištění bezpečnosti a operativnosti spojení je uplatňován signální systém u všech druhů spojení.
Poznávací znamení /signál/ musí umožňovat relativně jednoznačné poznání TS, nesmí však být nápadné, nebo příliš složité. V zásadě lze volit věcné poznávací znamení, jež má TS u sebe jak na místě schůzky tak na přístupové kontrolní trase, nebo určitou výraznější součástku oděvu /zde však nebezpečí komplikací/.

SIGNÁL ROZVĚDNÝ - Týká se oblasti informační činnosti rozvědky. Je to poznatek, někdy i dílčího charakteru, který

nasvědčuje, neboli "signalizuje" úmysl nebo přípravu politické či jiné akce na straně protivníka, která je předmětem našeho rozvědného zájmu.

SIGNÁL ZÁVADOVÝ - Viz poznatek závadový.

SITUACE AGENTURNĚ OPERATIVNÍ - Viz prostředí agenturně operativní.

SÍŤ AGENTURNÍ - Organický celek, vytvořený z několika TS v určeném operačním prostoru /zemi/, objektu rozvědného zájmu, linii /např. po linii vědeckotechnické rozvědky/, k zajištění nepřetržitého vývoje rozvědné činnosti. Dodržování zásad perspektivnosti, plynulosti a utajení všech úkonů rozvědné činnosti vyžaduje, aby se síť TS v příslušné proporci skládala též z perspektivní a pomocné agentury.

SÍŤ KLAMNÁ AGENTURNÍ - Agenturní síť s podstavenými nebo i jen fiktivními TS, sledující oklamání a desorientaci nepřítele, případně sloužící k odhalení forem, metod a cílů činnosti nepřítele.

SÍŤ NÁHRADNÍ AGENTURNÍ - Organický celek tvořený několika TS, zapojovaný do rozvědné činnosti podle potřeby za mimořádných okolností /např. za války/ nebo k doplnění činné agenturní sítě.

SKUPINA NELEGÁLNÍ - Skupina dvou nelegálních rozvědčíků, kteří se spojují nebo jsou vysazováni do zahraničí za účelem plnění konkrétního společného úkolu.

SLEDOVAČ - Odborně připravený příslušník sledovací služby

/kontrarozvědky, kriminální služby/, vybavený odpovídajícími technickými prostředky.

SLEDOVAČKA /sledovací služba/ - Speciálně připravený a vycvičený aparát /kontrarozvědky, kriminální služby/, jehož pomocí se provádí tajné pozorování zájmových osob nebo objektů v ČSSR i v zahraničí. Ve vyjímečných případech se tento aparát používá i k otevřenému sledování.

SLEDOVÁNÍ - Je specifickým prostředkem rozvědné a kontrarozvědné práce. Představuje tajný způsob získávání poznatků a přehledu o činnosti osob, které jsou operativně rozpracovány a zdržují se v místech veřejně přístupných. Poznatky k objektu získávají pracovníci sledovačky vizuálním pozorováním. Sledování se provádí různými formami a metodami, zajišťujícími konspirativnost této činnosti, osob i používaných technických prostředků. Sledování se používá v kontrarozvědné práci v návaznosti a v součinnosti s ostatními státobezpečnostními prostředky kontrarozvědné práce.

SLEDOVÁNÍ DOPROVODNÉ - Jedna ze dvou základních metod sledování, používaných v praxi. Kontrola činnosti objekta při jeho pohybu za ním po veřejných místech. Klasický způsob sledování. Používá se vždy, není-li známo kam a kudy se bude objekt pohybovat. Při doprovodném sledování jsou sledovači objektem vedeni a nemohou být dostatečně připraveni na řešení složitých situací, které jim objekt náhodně a někdy i organizovaně vytváří. Doprovodné sledování se uskutečňuje těmito taktickými postupy :

- sledování řetězem
- sledování vidlicí
- sledování paralelní
- sledování obklíčením

SLEDOVÁNÍ ETAPOVÉ - Jeden ze tří taktických postupů vstřícného sledování. Používá se při pravidelných cestách objekta, který se pohybuje po obvyklých trasách nebo městských komuni-

kacích. Podstata etapového sledování spočívá v tom, že trasa předpokládaného pohybu objekta je rozdělena na úseky s konkrétním určením, ve kterém úseku bude sledován a kde bude od sledování upuštěno. Vybrané úseky jsou sledovači obsazeny předem. Etapové sledování se používá zejména při sledování diplomatů a vizových cizinců.

SLEDOVÁNÍ OBKLÍČENÍM - Postata spočívá v tom, že pracovníci sledovačky obkličují objekt a podle situace se k němu přibližují nebo naopak jeho sledování provádějí z maximálního dohledu. Tento taktický postup lze použít při pěším i vozovém sledování.

SLEDOVÁNÍ,OPERATIVNĚ TECHNICKÉ PROSTŘEDKY - Mezi operativně technické prostředky používané při sledování patří :
- spojovací prostředky
- prostředky pro pozorování
- dokumentační prostředky
- upravené doprav. prostředky /např. vrtulník/
- spec. kriminal. prostředky

SLEDOVÁNÍ, ORGANIZACE - Organizovat činnost při záchytu objekta i za jeho pohybu představuje velmi náročný úkol, který musí být plněn co nejodpovědněji. Organizace sledování zahrnuje :
- výběr a budování stojek pro zachycení objekta
- organizaci práce za pohybu objekta
- technické vybavení sledovačů.

SLEDOVÁNÍ OTEVŘENÉ - Provádí se ve vyjímečných případech, zejména :
a/ jako reciproční opatření u rozvědčíků vybraných cizích ZÚ
b/ k zamezení a předcházení zpravodajské činnosti především vojenských přidělenců rozpracovaných ZÚ, nelze-li k zamezení a předcházení této činnosti použít vhodnějších prostředků. Cílem psychologické působení na zájmovou osobu, příp. i rodinné příslušníky.

c/ k zamezení a předcházení tr. činnosti vysoké společenské nebezpečnosti, nelze-li jí včas předejít jinými opatřeními. Metody a prostředky otevřeného sledování jsou odlišné od tajného sledování.

SLEDOVÁNÍ PARALELNÍ - Používá se při pěším i vozovém sledování v místech s hustou sítí ulic, vyúsťujících zpravidla na hlavní komunikační tepnu. Jeho podstata spočívá v tom, že jeden nebo dva sledovači /motorová vozidla/ se pohybují přímo za objektem, ostatní v souběžných ulicích. Jejich úkolem je vzít objekta pod kontrolu, odbočí-li do postranní ulice.

SLEDOVÁNÍ POMOCÍ SOUSTAVY MOBILNÍCH BODŮ - Není běžnou metodou sledování. Používá se jí pro plnění úkolů, které nelze řešit klasickými metodami sledování a jež vyžadují zefektivnění činnosti sledovačky a příp. i častější střídání sledovačů za objektem. Tato metoda se aplikuje v případech, kdy je nutné sledovat více objektů současně a nasazení více sledovacích skupin by bylo neefektivní, nejsou známy záměry objekta, bylo by proto třeba nasadit více sil a prostředků než k obvyklému sledování, nebo může-li být běžný systém činnosti sledovačky objektu znám. U této metody se záchyt objektů sledování provádí s minimálním počtem sil a prostředků, mobilní body tvoří 1-2 sledovači rozmístění na trasách předpokládaného pohybu objektů, pracovní skupiny se posilují z jednotlivých mobilních bodů, za určitých okolností se provádí jejich výměna, vystřídaní sledovači zaujímají místa na mobilních bodech. Tento systém vyžaduje rychlé, operativní a konspirativní spojení, centrální dispečink disponující nepřetržitě podrobnými, čerstvými informacemi, přesným přehledem o obsazení mobilních bodů, přesnou a přísnou kázeň pracovníků sledovačky.

SLEDOVÁNÍ PROSTOROVÉ - Taktický postup, kdy pracovníci sledovačky zjišťují, kontrolují a dokumentují činnost objekta ve vymezeném prostoru. Jednotlivé stojky jsou zřízeny na nejvhodnějších stanovištích ve vymezeném prostoru. Prostorové sledování

se používá v prostoru vojenských objektů, důležitých závodů, v prostorech, kde není přístup klasickým sledováním. Dále ve městě, kde : vybraná část města je rozdělena do jednotlivých zón, v každé zóně operuje skupina sledovačů, kteří návazně přebírají objekta a předávají ho ke sledování sledovačům v další zóně.

SLEDOVÁNÍ ŘETĚZEM - Jeden z druhů doprovodného sledování. Tohoto taktického způsobu se používá při pěším a vozovém sledování ve střední frekvenci. Jeho podstata spočívá v tom, že první sledovač /motorové vozidlo/ se pohybuje za objektem, ostatní jsou rozmístěni v řetězu za ním.

SLEDOVÁNÍ - STŘEŽENÍ - Provádí se přísně konspirativním způsobem, zejména při střežení mrtvé schránky, nebo míst předpokládané tr. činnosti zájmové osoby /místa schůzek, kontaktu/. Ve zvýšené míře se používá zakrytých stanovišť /opěrných bodů/ i maskovacích prostředků.

SLEDOVÁNÍ TAJNÉ. - Konspirativní pozorování zájmových osob nebo objektů příslušníky rozvědky nebo kontrarozvědky či jejich spolupracovníky s cílem zjistit činnost zájmových osob, pracovní režim v objektech rozvědného zájmu apod. Tohoto sledování se používá při rozpracování zájmových osob a objektů, při prověrkách TS a zajišťování rozvědných nebo kontrarozvědných akcí. Jde o formu sledování, která je používána v běžné činnosti sledovačky jako jediná. Sledování se provádí zásadně skrytě k získání poznatků o aktivitě objekta, jež mají státobezpečnostní hodnotu. Pokud by sledování nebylo utajené, objekt upouští od nepřátelské činnosti, může klamat příp. i provokovat.

SLEDOVÁNÍ, TAKTIKA - Dovednost organizovat a provádět sledování s cílevědomým využitím prostředků, způsobů a metod, jež jsou k dispozici k odhalení, zadokumentování a zabránění

trestné činnosti. Základní taktické principy sledování :

- Neočekávanost - podstata v tom, že sledování protivníka se zahajuje v takovém místě a v takové době, kde a kdy to nejméně očekává. Používá se takových forem a metod sledování, které objekt pravděpodobně vzhledem k svému postavení nezná.
- Operativnost - Možnost rychlého a organizovaného soustředění hlavního úsilí na nejdůležitějším směru nebo úseku v potřebnou dobu.
- Součinnost - Princip součinnosti předpokládá přesné rozdělení úkolů ve sledovací skupině a schopnost jejího vedoucího skupinu řídit.

SLEDOVÁNÍ TRASOVÉ - Taktický postup, jehož podstata spočívá v tom, že pracovníci sledovačky kontrolují nebo střeží s patřičným předstihem místo podél komunikace, kde se předpokládá pohyb a činnost objekta. Používá se mimo město - sledovači předem obsazují podél komunikace předpokládaná místa zájmu objekta nebo místa možného odbočení; ve městě - osádky vozů přebírají objekta na stanovištích a jen krátce sledují. Umožňuje sledování i více objektů najednou.

SLEDOVÁNÍ VIDLICÍ - Používá se jen při pěším sledování v malé frekvenci. Jeho podstata spočívá v tom, že první sledovač se pohybuje v odpovídající vzdálenosti za objektem, odpovídá za kontrolu jeho činnosti. Druhý sledovač provádí sledování z protějšího chodníku. Třetí a další sledovači se pohybují za prvním.

SLEDOVÁNÍ VSTŘÍCNÉ - Kontrola činnosti objekta předsunutými sledovači v předpokládaném směru jeho pohybu. Může být pohyblivá nebo statická. Konspirace se zvyšuje tím, že objekt je na kritických místech očekáván. Pracovní skupina při vstřícném sledování musí být dostatečně technicky vybavena. Vstřícné sledování /které je jednou ze dvou základních metod

sledování /spolu s doprovodným/ se uskutečňuje 3 taktickými postupy: trasovým, etapovým nebo prostorovým sledováním.

SLEDOVÁNÍ, ZÁKLADNÍ TAKTICKÉ PRINCIPY - Při organizování a provádění sledování platí tyto tři principy :

1. Neočekávanost - Taktický princip, jehož podstata spočívá v tom, že sledování protivníka se zahajuje v takovém místě a v takové době, kde a kdy to nejméně očekává. Přitom se používá takových forem a metod, které objekt vzhledem ke svému postavení pravděpodobně nezná. Pro uplatnění principu neočekávanosti je třeba :
   - znát předem činnost a možnosti objekta
   - během sledování zjišťovat a vyhodnocovat chování a taktiku protivníka
   - zaujmout diferencovaný přístup k jednotlivým objektům a respektovat jejich zvláštnosti
   - použít takových organizačních postupů, které objekt neočekává - střídat vstřícné a doprovodné sledování
   - uskutečňovat předem plánované přerušení sledování se zřetelem k charakteru operativních úkolů
   - na pravidelných trasách kontrolovat objekta ze stálých stanovišť bez doprovodného sledování.
2. Operativnost - Uplatnění principu neočekávanosti vyžaduje mít možnost širokého manévrování silami a prostředky a podle potřeby měnit taktiku sledování. V tomto smyslu se uplatňuje princip operativnosti - jde o možnost rychlého a organizovaného soustředění hlavního úsilí na nejdůležitějším směru nebo úseku v potřebnou dobu. Operativnost ve sledování vyžaduje umět správně posoudit rozdělení sil. Největší část sil a prostředků sledovací skupiny musí být předisponována na úkol, který je v daný moment nejdůležitější.
3. Součinnost - Jde o sladění činnosti uvnitř sledovacího útvaru a mezi sledovači při akci. Princip součinnosti ve sledovací skupině předpokládá :
   a/ přesné rozdělení úkolů ve skupině, tj.
      - kdo a v jakém prostředí má jít nejblíže k objektu
      - jaké síly zůstávají v záloze
      - kdo provede dokumentaci

b/ schopnost vedoucího skupiny řídit skupinu
- kdy provést přeskupení sledovačů
- kdy přerušit akci
- kdo provede prohlídku mrtvého prostoru
- kdo ustanoví styka.

SLEDOVÁNÍ, ZÁKLADNÍ ZÁSADY - Základní zásady sledování jsou :

1/ Konspirace sledování - souhrn opatření, jejichž cílem je utajení metod práce, postupů a prostředků, používaných v boji s nepřítelem. Ve sledování má zvláštní význam vzhledem k tomu, že informace jsou získávány vizuálním pozorováním. Sledovači se pohybují v blízkosti rozpracované osoby. Je-li sledování dekonspirováno, veškeré výhody získává objekt.

2/ Aktivnost sledování - je přesné a jasné pochopení cíle sledování a usměrnění veškeré činnosti pracovníka sledovačky na splnění úkolu.
- sledování má charakter aktivní cílevědomé činnosti
- sledovat znamená zkoumat a uvádět do souvislosti výsledky pozorování s jinými fakty
- s již dříve poznanými skutečnostmi, zafixovanými v paměti
- aktivnost sledování předpokládá neustálou analýzu pozorovaných jevů a na základě analýzy použití takových metod a prostředků, které zabezpečují konspiraci činnosti sledovačů a nepřetržitost sledování.

3/ Hodnověrnost a úplnost faktů získaných sledováním
Získat hodnověrné poznatky v procesu sledování znamená objektivně, úplně a podrobně zjistit a zaznamenat v činnosti objekta vše podstatné, co je z kontrarozvědného hlediska zajímavé. Hodnověrnost poznatků je dána přímým pozorováním, objektivnost musí být zaručena za všech okolností, nutno vzít v úvahu podmínky sledování /světlo, tma/, platí pouze to, co bylo zpozorováno, slyšeno /bez domýšlení si/, důležité jsou osobní vlastnosti a schopnosti sledovače /pozorovací talent/.

SLEDOVÁNÍ ZÓNOVÉ - Viz také sledování prostorové

SLIB MLČENLIVOSTI - /Písemný/ závazek osoby, která přišla do otevřeného styku s rozvědkou, že o tomto styku a skutečnostech s tím souvisejících pomlčí. Slib mlčenlivosti je zpravidla napsán na tiskopis s hlavičkou SNB, datován a vlastnoručně podepsán.

SLIB SPOLUPRÁCE - Písemné potvrzení slibu spolupráce není nezbytnou podmínkou a je vyžadováno hlavně v případech, kde je zdůvodněný předpoklad, že písemný slib posílí pocit vázanosti spolupracovníka k rozvědce. Naproti tomu se písemné potvrzení slibu spolupráce nevyžaduje v případech, kdy by jeho podpis mohl ohrozit dobrý vztah k rozvědce nebo k jejímu představiteli, kterí získání provádí.

SLUŽBY SPECIÁLNÍ - Obecně pojato jsou speciálními službami v kapitalistických státech všechny orgány státního aparátu, plnící úkoly /vyvíjející činnost/ rozvědného nebo kontrarozvědného charakteru. V prvé řadě mezi ně patří rozvědka, kontrarozvědka /civilní, vojenská/ a některé speciální složky policejního a bezpečnostního aparátu.

SPOJENÍ - Vzájemná součinnost mezi centrálou, rezidenturami, příslušníky rozvědky a sítí TS. Tato součinnost je prováděna konspirativním způsobem pomocí speciálních metod a prostředků. Směrnice pro rozvědnou práci I. správy SNB o spojení uvádějí: "Spojení s TS patří k významným a současně nejzranitelnějším faktorům agenturně operativní činnosti. Slouží k oboustrannému, přísně konspirativnímu styku mezi jednotlivými články rozvědného aparátu". Spojení samo o sobě není cílem rozvědky, je však nutným prostředkem pro rozvědnou činnost. Cílem spojení v rozvědce je umožnit organizovat rozvědnou činnost v zahraničí a zajišťovat předávání získaných informací. V zásadě probíhá spojení ve směru dolů /vertikální linie spojení/, tj. při rozhodovacím a řídícím procesu a obráceně při předávání rozvědných informací. Existuje však i horizontální spojení v rámci "rovnocenných" složek rozvědného aparátu.

SPOJENÍ, HLAVNÍ ZÁSADY - Má-li spojení odpovídat potřebám a charakteru rozvědné práce, musí splňovat 4 základní podmínky:

1. Spolehlivost - znamená fungování spojení za všech podmínek AOP tak, aby byla zachována požadovaná součinnost jednotlivých článků rozvědného aparátu. Tzn. za všech okolností musí být zajištěn bezpečný, konspirativní styk centrála - rezidentura - KP rezidentury - TS. Spolehlivost spojení se dosahuje používáním osvědčených metod a systémů spojení, přizpůsobených konkrétním podmínkám AOP a jednotlivým případům. Při plánování spojení je nutné zakalkulovat i příp. perspektivní zhoršování AOP a předem eliminovat náhodné vlivy. Spojení musí probíhat podle přesně stanovených plánů /místa, termíny, časy/ s předem určenými časovými tolerancemi /umožňuje-li to charakter spojení/ a příp. možnými variantami.
2. Konspirativnost - veškeré okolnosti uskutečňování vlastního spojení jsou utajeny před nepřátelskou kontrarozvědkou, před třetími osobami i před pracovníky rozvědky, namajícími přímý vztah k danému případu či akci. Konspirativnost spojení se dosahuje především správnou volbou metod a prostředků spojení, přizpůsobených dané situaci.
3. Operativnost - schopnost v požadované rychlosti a za daných podmínek předávat informace či řídící pokyny. Operativnost neznamená jen rychlost, ale také přizpůsobivost nově vzniklým situacím bez nutnosti podstatných zásahů do existujícího plánu spojení.
4. Nepřetržitost - navržené spojení musí umožňovat obnovu "ztraceného"spojení s TS a to i ve ztíženém AOP a za příp. souhry negativních náhod.

SPOJENÍ HORIZONTÁLNÍ - Spojení v rámci "rovnocenných" složek rozvědného aparátu. Např. v rámci jednotlivých akcí je nutné udržovat spojení mezi jednotlivými KP rezidentury, mezi KP různých rezidentur a i mezi TS.

SPOJENÍ NEOSOBNÍ - Druh spojení, který umožňuje předávání operativních a rozvědných informací a materiálů, aniž by se řídící orgán a TS osobně setkali. Zajišťuje vyšší bezpečnost

rozvědné spolupráce. Používá se proto zejména v případech extrémně zhoršených agenturně operativních podmínek.

SPOJENÍ OSOBNÍ - Konspirativní provádění schůzek ŘO s TS v průběhu rozvědné spolupráce. Je nejdůležitějším způsobem spojení v rozvědce a je nezastupitelné, i když současně nejzranitelnější ze strany nepřátelské kontrarozvědky. Nezastupitelnost znamená možnost osobního působení ŘO na TS na základě přímého styku s ním /viz jednotlivé druhy schůzek/.

SPOJENÍ VERTIKÁLNÍ - Zahrnuje dvě základní linie spojení, tj. ve směru dolů a naopak - centrála - rezidentura - KP rezidentury - TS; TS - KP rezidentury - rezidentura - centrála.

SPOJENÍ ZPROSTŘEDKOVANÉ - Znamená nasazení zprostředkovatele mezi ŘO a TS. Jako zprostředkovatelů se využívá spolehlivých a prověřených agentů, kteří již nemají rozvědné možnosti, nebo tuto tzv. pomocnou agenturu cílevědomě budujeme. Nasazení třetí osoby - prostředníka představuje rizikový prvek, nežádoucí z hlediska konspirace, někdy však není možné se této praxi vyhnout. Do kategorie agentů-zprostředkovatelů patří :

- TS - spojka
- TS - kurýr
- TS - přepážka
- TS - majitel krycí adresy
- TS - majitel krycího bytu
- TS - majitel krycího telefonu

SPOLUPRACOVNÍK IDEOVÝ /IS/ - TS kategorie IS je čs. státní příslušník, politicky vyspělý a zcela oddaný socialistickému zřízení, získaný pro tajnou spolupráci s čs. rozvědkou v zahraničí. Může pracovat i v ČSSR při rozpracování bází k objektům v zájmových zemích nebo jako pomocná agentura. IS nelze získávat z řad nomenklaturních funkcionářů nebo pracovníků stranických orgánů.

Upřesnění všech znaků :

Státní příslušnost : jen čs. občan
Vztah k rozvědce : vědomý; podřízený jí stanovené disciplině
Objektivní a subjektivní předpoklady : jsou podmínkou
Předatelnost jinému ŘO : musí být dána
Spojení : pravidelné, zpravidla osobní, konspirativní, legendované a odpovídající leg. funkci IS a ŘO
Motiv a polit. postoje : výhradně ideový; politická vyspělost, oddanost socialismu
Teritorium : zahraničí, i ČSSR
Náplň práce : v zahraničí : báze k objektům, podstavy, pomocná agentura
v ČSSR : báze viz. cizinců, pomocná agentura
Převoditelnost do jiné kategorie :
- podmíněně na agenty /trvalé vysazení/
- nelze vyloučit ani na důvěrníka
- ne převoditelnost, ale může se stát i příslušníkem
Získání : ne pod cizí vlajkou
Výchova, prověrky : všestranná, odborná jen v rámci jeho zaměření
Členství v KSČ : doporučující faktor, ne nomenklaturní kádry.

SPOLUPRACOVNÍK TAJNÝ /TS/ - TS je osoba cizí nebo čs. státní příslušnosti, která po vědomém /A, IS, D/ či nevědomém /DS/ získání ke spolupráci s rozvědkou spolupracuje podle stanovených, vymezených znaků, odpovídajících jednotlivým kategoriím TS. Kategorie TS : - agent /A/ - ideový spolupracovník
- důvěrný styk /DS/ - důvěrník /D/

STAHOVÁNÍ - Odsunutí příslušníka rozvědky nebo TS ze země působení
a/ přímé - při němž se stahovaný nezdržuje v žádné zemi a nejkratší a nejrychlejší cestou se dostává do ČSSR
b/ nepřímé - stahovaný se usazuje na určitou přechodnou dobu v třetí zemi a teprve po legalizaci svého odjezdu ze země původního působení odjíždí do ČSSR.

STOJKA - Místo, z něhož pracovníci sledovačky skrytě nebo utajeně pod určitou legendou provádějí poznání a zachycení objekta, jeho vizuální pozorování a dokumentování jeho činnosti. Poznání, zachycení a pozorování objekta je prováděno v místech veřejně přístupných.

STOJKA MASKOVANÁ - Je stojka organizovaná v místě s malou frekvencí. Pracovníci sledovačky se maskují tím, že vystupují pod legendou, kterou výrazně zdůrazňují konkrétní činnost, předstírají určitý stav nebo povolání , čímž před objektem a veřejností zakrývají své skutečné poslání, které jako sledovači mají. Legenda se musí jevit jako přirozená - jednání PS je doplněno vhodnými maskovacími prostředky. Musí umožňovat PS zdržet se na místě po maximální přijatelnou dobu.

STOJKA OTEVŘENÁ - Je stojka organizovaná zpravidla na frekventovaném místě, kde PS vystupuje v roli běžného občana. Své chování a jednání přizpůsobuje podmínkám v místě sledování. Utajení otevřené stojky závisí na frekvenci v místě sledování, na vnějším vzhledu, chování a jednání pracovníka sledovačky.

STOJKA ZAKRYTÁ - Zajišťuje maximální konspiraci. Zřizuje se např. v konspiračních bytech, místnostech různých úřadů, na půdách domů apod. nebo také ve zvláště upraveném služebním vozidle. Zakrytých stojek se používá, je-li nutné střežit určité místo /MS/ po delší dobu.

STYK - Osoba cizí nebo čs. státní příslušnosti, bezdomovec nebo čs. emigrant apod., se kterou pracovník rozvědky přímo nebo prostřednictvím TS navázal kontakt s cílem využití pro rozvědné účely nebo k zakrytí rozvědných zájmů před nepřítelem.

STYK DŮVĚRNÝ - Tajný spolupracovník rozvědky z řad cizích státních příslušníků, spolupracující s příslušníkem čs. rozvědky, vystupujícím však vůči DS nikoliv jako představitel rozvědky, nýbrž jako pracovník některé čs. oficiální instituce, v níž je legalizován. DS vědomě předává utajované informace k využití čs. vládě či jejím orgánům, avšak zprostředkující úloha rozvědky mu přitom není známa. DS je předatelný k řízení jinému ŘO. Podle výsledků spolupráce a subjektivních předpokladů DS může být převeden k vědomé spolupráci přímo s rozvědkou a přeřazen tak do kategorie agentů. Spolupráce je založena zpravidla na osobních vztazích s ŘO /závislé hlavně na schopnostech ŘO/. Upřesnění všech znaků DS :

Státní příslušnost : jen cizinec

Vztah k rozvědce : nevědomý, bez možnosti přímého úkolování; má za to, že pomáhá čs. úřadu či instituci.

Objektivní a subjektivní předpoklady : odpovídající našemu záměru, ale limitované hlavně subj. možnostmi.

Předatelnost jinému TS : měla by být dána.

Konspirace, legenda, spojení : nesmí být dekonspirován obsah spolupráce; styk pravidelný, osobní, legendovaný postavením DS a ŘO, bez užití OTP.

Motiv a pol. názory : zpravidla pokrokové pol. názory, materiální výhody a úsluhy, osobní vztahy s vědomou pomocí čs. úřadům a institucím.

Teritorium : zahraničí včetně "třetích zemí".

Náplň práce : podle našich záměrů, ale limitovaných ochotou DS.

Převoditelnost : na agenta s podmínkou, že není vyzrazen obsah dřívější spolupráce jako s DS a že vztah k rozvědce se stane pořízený.

Pod cizí vlajkou : ve zvláštních případech.

Výchova, prověrky,: výchova nevědomá ideově-morální, prověrky pravidelné

Členství v KS : členové i nečlenové /závislé na AOP/.

STYK KRYCÍ - Styky, jichž KP využívá s cílem uchránit před nepřítelem rozvědné zájmy a odvést jeho pozornost jiným směrem. Krycí styky nejsou využívány k agenturně operativní činnosti.

STYK OFICIÁLNÍ - Styk, kterého KP využívá k potvrzení a upevnění své legalizační činnosti a současně k získávání informací politických, vojenských, ekonomických a dalších sledovaných problematik a poznatků k AOP.

STYK ROZVĚDNÉHO ZÁJMU - V této kategorii musí jít o osoby přímo z objektu rozvědného zájmu, s pracovními nebo jinými vazbami k objektu nebo k osobám z objektu nebo u nichž je předpoklad vytvořit si tyto kontakty v budoucnosti . Mezi styky rozvědného zájmu je třeba zahrnout rovněž osoby s možnostmi plnit pomocné úkoly a osoby využitelné k realizaci aktivních opatření.

STYKAŘ - Pracovník rozvědky nebo TS, jehož hlavním zaměřením, odbornou specializací nebo schopností je styková činnost.

SVAZEK ARCHIVNÍ - Svazek uložený v archivu 1. správy SNB, když jeho obsah pozbyl bezprostředního operativního významu, využitelnosti.

SVAZEK OPERATIVNÍ - Podle Směrnice pro evidenci, statistiku a administrativu svazkové agendy na I. správě SNB se operativní svazek eviduje na

- objekty /státní úřady, politické strany, rozvědky a kontrarozvědky, emigraci, osoby jako objekty apod./
- agenturně operativní prostředí /k soustředování písemností z hlediska AOP/
- spojení s rezidenturami nebo na různou operativní korespondenci /materiály nesouvisejí s rozpracovávanými objekty/
- aktivní a vlivová opatření /písemnosti potřebné k přípravě, provedení a hodnocení aktivních a vlivových opatření/
- dokumentační materiál /z hlediska potřeb 18. a 59. odb./

SVAZEK OSOBNÍ - Podle Směrnice pro evidenci, statistiku a administrativu svazkové agendy na I. správě SNB se osobní svazek eviduje na

- agenty
- důvěrné styky
- ideospolupracovníky
- důvěrníky
- propůjčené a konspirativní byty
- krycí adresy

SVAZEK OSOBNÍ KÁDROVÉHO PŘÍSLUŠNÍKA - Podle Směrnice pro evidenci, statistiku a administrativu svazkové agendy na I. správě SNB se osobní svazek kádrového příslušníka zakládá na příslušníka I. správy SNB, který vyjíždí do zahraničí v legalizačním krytí.

SVAZKY OPERATIVNÍ - PODSVAZKY - Směrnice pro evidenci, statistiku a administrativu svazkové agendy na I. správě SNB rozlišuje

a/ podsvazky zájmových osob - obsahují materiály na rozpracované
   - agenturní typy /AT/
   - nepřátelské osoby /NO/
   - kontrolní svazek /K/ - na osoby rozpracovávané oblastními odbory nebo v součinnosti s kontrarozvědkou.

   Podsvazky možno převádět na svazky : osobní, objektové.

b/ tématické podsvazky - pro styk s rezidenturou na konsignace odeslané a došlé pošty, plány práce rezidentur, plány rozpracování objektu a vyhodnocení plánu, přehled o závadových poznatcích při řízení agentury, plány spojení s agenturou, na jednotlivá aktivní a vlivová opatření, na spisy o předaných materiálech /VTR/ a další poznatky podle charakteru akce.

c/ finanční podsvazky - na každý z agenturně operativních svazků lze zakládat výdaj a proto každý musí obsahovat již při zavedení finanční podsvazek. Finanční podsvazek se vede pouze jako podsvazek příslušného hlavního agenturně operativního svazku.

   Finanční podsvazek obsahuje :
   - evidenční listy výdajů
   - finanční doklady - účty
   - půlroční vyhodnocení výdajů výpočet. technikou

ŠIFRA - Viz též heslo klíč šifrový. Způsob předávání zpráv, jehož podstata spočívá v převádění textu podle stanoveného způsobu do systému písemných značek nebo číslic, jež jsou pro nepovolanou osobu nesrozumitelné. Zašifrování a dešifrování zprávy může provést jen osoba znající šifrový klíč a tabulky, zpravidla šifrer, ručně nebo pomocí šifrového stroje.

ŠIFRER /šifrant/ - Pracovník provozního zabezpečení rozvědky, který zašifrovává odesílanou a dešifruje došlou korespondenci.

TAJNOPIS - Spojovací prostředek k tajnému předávání zpráv písmem, které je viditelné jen po vyvolání. Podle postupu zpracování je používán tajnopis chemický, fotochemický a mikrofotografický.

TECHNIKA OPERATIVNÍ - Také operativně technické prostředky. Umožňuje rozvědce /i kontrarozvědce/ plnit některé rozvědné úkoly. Vedle KP a TS je základním prostředkem rozvědné činnosti. Zahrnuje :

1/ Operativní evidování, lustrace
2/ Prověrka korespondence
3/ Sledovačka
4/ Odposlech
5/ Tajná technická prohlídka
6/ Výjem
7/ Tajné pozorování
8/ Tajné foto
9/ Chemická nástraha
10/ Zabezpečovací opatření
11/ Technické prostředky spojení :
- rádio
- poštovní na krycí adresu
- šifra
- tajnopis
- mikrofoto
- mikrotečka
- kontejner
12/ Prověrka k odhalení radiového vysílání a příjmu, kontrola radiového spojení
- radiokontrarozvědka

13/ Měřící přístroje /např. ke zkoumání zájmových objektů/
14/ Ustanovka

TELEFON AGENTURNÍ - Zvláštní telefonní číslo v centrále rozvědky, na které mohou volat smluveným způsobem určení tajní spolupracovníci rozvědky.

TRASA OBRANY PROTI SLEDOVÁNÍ - Připravený úsek cesty, který má výhodné podmínky pro kontrolu. S její přípravou souvisí a je důležitá volba vhodné legendy, směru a frekvence této trasy, kontrolních bodů a pohybu po trase. Ty musí zajistit provádění úspěšné osobní kontroly.

TRASA ODCHODOVÁ - Cesta, které může použít KP nebo TS k odchodu z místa akce /schůzky, mrtvé schránky apod./ Je plánována tak, aby nemohlo dojít k případnému sledování /zachycení sledovačkou/.

TRASA PŘÍSTUPOVÁ - Cesta, po které se KP rozvědky nebo TS dostaví k místu akce /schůzky, MS apod./. Plánuje se tak, aby mohlo být odhaleno případné sledování.

TS - KRYCÍ ADRESA - U krycí adresy používáme jeho poštovní adresy k přejímání zásilek, obsahujících rozvědné materiály nebo operativní vzkazy. Při výběru osob pro tyto účely nutno dbát na spolehlivost, prověřenost a vhodnost /tj. nenápadnost pro nepřátelskou kontrarozvědku, pro poštovní úředníky i pro jakékoliv třetí osoby/. Nejvhodnější jsou osoby s širokou a živou osobní korespondencí. Nutné je dohodnutí systému znamení na zásilce, aby TS-KA mohl zásilku předat dle předem dohodnutého spojení a nedošlo k záměně s běžnou korespondencí. Operativnost tohoto spojení je nutné v určitých intervalech /např. jednou za dva roky/ prověřovat zasláním prověrkové zásilky.

TS - KRYCÍ BYT - Viz heslo byt konspirační

TS - KRYCÍ TELEFON - Obdobně jako krycí adresu můžeme využívat i krycí telefon, na jehož majitele nutno klást stejné velmi přísné nároky na spolehlivost a prověřenost. V zahraničí se krycí telefon využívá jen zcela mimořádně vzhledem k předpokladu možné registrace telefonních rozhovorů. Krycího telefonu se proto využívá pouze ke krátkým signálům, či kódovým sdělením. Přitom je třeba mít na zřeteli také možnost zjištění místa, odkud je telefonní číslo voláno a proto je nutné používat při použití krycího telefonu veřejných automatů z frekventovaných míst. Pro operativní vzkazy musní být domluven signál pro poznávání operativního vzkazu a dále dohodnutý kód pro TS či rozvědčíka.

TS - KURÝR - Zajišťuje přepravu zpravodajských materiálů a informací zpravidla na území druhých států. Většinou se jedná o přepravu objemnějších materiálů /peníze, spec. technika, dokumenty/. V zásadě podobné náležitosti jako u spojky. Důraz na spolehlivost, konspiraci a operativnost. Výběr osob pro tuto funkci provádíme dle požadavků na přepravu určených materiálů. TS-kurýr má mít legální možnost přejíždět hranice. V některých případech je nutné použít pro kurýry i falešné doklady, teprve umožňující legální vstup do zájmové země nebo nelegální přechod hranice. TS-kurýr /stejně jako spojka/ musí mít zaveden svazek, řádné spojení a systém signálů pro konkrétní akci. Materiály, převážené kurýrem, mají být rovněž zašifrovány či jinak zamaskovány, aby nedošlo k jejich vyzrazení při náhodné prohlídce kurýra.

TS - PŘEPÁŽKA - TS, přes něhož si partneři v rozvědce navzájem konspirativně předávají rozvědné materiály. Základem pro výběr vhodného kandidáta je možnost nenápadného a lehce legalizovatelného navštěvování této osoby jak ze strany rozvědčíka, tak ze strany agenta. /Tomuto požadavku vyhovují např.

různé menší obchody, lékaři, málo frekventovaná benzinová čerpadla, malé autoopravny atd./ Samozřejmou podmínkou je spolehlivost, ověřená delší spoluprací. Přepážky se využívá vždy jen projednoho agenta - tím se omezuje možnost event. odhalení celé agent. sítě. Předávané materiály je nutné zamaskovat, zašifrovat či zakódovat. Při spojení přes přepážku je nutné dbát na legendování styku s ní jak u rozvědčíka, tak i u agenta. Pro vlastní předání a výběr materiálů musí být dohodnut systém signalizace, včetně signálů o nebezpečí.

TS - SPOJKA - Zajištuje spojení ať osobní či neosobní mezi rezidenturou a TS zpravidla na území zájmového státu. Při použití spojení přes spojku při osobním styku spojky s TS nutno dbát na vhodnou legalizaci styku spojka - TS a spojka - KP. Spojka musí mít dobré možnosti pohybu, neboť zpravidla TS působí v jiném místě zájmové země než rozvědčík. Pohyb musí vyplývat nenásilně ze zaměstnání či způsobu života TS-spojky. To platí i při neosobním spojení spojka - TS. Způsob osobního či neosobního spojení spojky na TS i rozvědčíka je volen individuálně dle potřeby předávaných informací či pokynů, dle závažnosti případu a dle obtížnosti agenturně operativního prostředí. Pro každou akci musí být TS-spojka řádně instruován. TS-spojka musí mít zaveden svazek s řádným spojením, stanoven systém schůzek s ním, náhradní a mimořádné spojení. Pro každou akci je třeba dohodnout systém signalizace o průběhu a ukončení akce. Pro případ záchytu spojky nepřátelskou kontrarozvědkou nesmí být z materiálu identifikovatelný pramen. Z důvodu konspirace je také nutné předávat informace či poznatky zakódované, zašifrované nebo formou tajnopisu.

TYP - Typ na TS je osoba cizí nebo čs. státní příslušnosti, která má podle prověřených předběžných údajů předpoklad k využití pro plnění některých úkolů čs. rozvědky. Při výběru typů na TS se uplatňují jednak obecná hlediska, vztahující se na všechny TS /žádoucí vlastnosti a schopnosti/, jednak speciální hlediska, daná operativním prostředím, v němž by měl typ po

získání působit a rozvědnými úkoly, jež by měl plnit. Musí jít o osoby přímo z objektů zájmu rozvědky, nebo o osoby s pracovními či jinými styky z objektu, nebo k osobám z objektu, nebo je předpoklad vytvoření si těchto styků v budoucnosti /perspektivní TS/. Rozvědka vyhledává typy buď mezi zájmovými osobami, které již jsou, nebo reálně mohou být zapojeny do oběhu žádaných informací /zpravodajská síť/ anebo mezi zájmovými osobami, jež mohou plnit organizačně operativní úkoly podmiňující a zabezpečující zpravodajskou činnost /specializovaná pomocná síť/.

TYPAŘ - Příslušník rozvědky nebo spolupracovník, jehož hlavním úkolem je typování zájmových osob.

TYP, ROZPRACOVÁNÍ - Následuje po vytypování a po soustředění příslušných poznatků. Pracovník rozvědky v něm sám nebo prostřednictvím TS vyjasňuje, upřesňuje a ověřuje objektivní a subjektivní předpoklady typa, zkoumá a připravuje specifický způsob jeho získání za TS. Proces rozpracování typa probíhá podle stanoveného a schváleného plánu buď formou osobního legendovaného styku pracovníka rozvědky, příp. prostřednictvím jím řízeného TS s typem, nebo formou neosobní, tj. bez navázání přímého styku s typem. Neosobní formu lze uplatnit tehdy, jsou-li k typu možnosti shromáždit ze spolehlivých zdrojů takové informace, které umožní provést pokus o získání jednorázovým kontaktem. Základní podmínkou úspěšného rozpracování typa jakoukoliv formou je dodržování zásad konspirace. Před osobním kontaktem typa je nutné využít všechny zdroje k soustředění poznatků, které typa charakterizují. Od doby schválení typa po zpracování návrhu na získání ke spolupráci je stanovena doba rozpracování 6 měsíců /RNS č. 24/1981/. Během této doby musí být rozhodnuto o získání typa ke spolupráci, nebo zdůvodněno jeho další rozpracování, příp. vyřazení z dalšího rozpracování.

TYPOVÁNÍ - Viz heslo vyhledávání /typů/

ÚDAJE LEGALIZAČNÍ - Viz též heslo materiály legalizační. Údaje /skutečné nebo fiktivní/, které dokumentují zaměstnání příslušníka rozvědky v legalizační instituci, event. i jiné údaje, jež kryjí jeho příslušnost k rozvědce.

ÚKOL PROVĚRKOVÝ - Úkol zadaný s cílem prověřit TS nebo zájmovou osobu z hlediska spolehlivosti nebo rozvědných možností a schopností.

ÚKOLOVÁNÍ - Je součástí řízení TS /vedle vytěžování a výchovy TS/. Úkolování TS vychází z plánu využití TS a z aktuálních potřeb rozvědky. Úkoly jsou ukládány diferencovaně podle kategorie TS /A, DS, IS, D/ a v souladu s úrovní a možnostmi TS. Pracovníci rozvědky jsou povinni úkolování pečlivě připravit. Konkrétní úkoly připravené pro instruktáž upřesňuje a schvaluje v zahraničí rezident nebo jeho zástupce. Na území ČSSR tuto funkci plní příslušní náčelníci odborů a jejich zástupci na I. správě SNB a oblastních odborech správ StB.
V oblasti informační činnosti rozvědky je úkolování účinnou formou řízení informační činnosti rezidentur. Úkoly /obvykle k různým nejaktuálnějším otázkám mezinárodních vztahů, zpravidla na základě plánů informační činnosti rezidentur a rozvědky/ vypracovává informační odbor centrály a zasílá je /se souhlasem příslušného oper. odboru/ rezidenturám.

ÚKON - /Agenturně operativní, rozvědný/ - dílčí použití sil a prostředků rozvědky k realizaci dílčího cíle v rámci rozvědné akce.

ÚKON TECHNICKÝ - Úkon operativní techniky.

UKONČENÍ SPOLUPRÁCE S TS - Rozvědka ukončuje spolupráci s TS, jestliže TS zradil, emigroval, je neseriózním vůči pracovníku rozvědky, soustavně neplní úkoly a odmítá dále spolupracovat. Ze sítě se dále vyřazují TS, kteří :

- ztratili trvale rozvědné možnosti a není pro ně perspektivní využití
- projevili se jako neschopní a nemohou splnit předpokládaná očekávání
- byli dekonspirováni
- zemřeli

Písemný návrh pracovníka rozvědky na ukončení spolupráce s TS s řádným vyhodnocením spolupráce a memorandum schvaluje náčelník, oprávněný schvalovat návrhy na získání TS. Osobní svazek TS se ukládá do archívu I. správy SNB /vzor č. 16/.

ÚNIK ZE SLEDOVÁNÍ - Je předem připravené a logicky zdůvodněné opatření, kterým si rozvědčík /nebo TS/ vytváří podmínky, aby se, alespoň na určitou dobu, zbavil sledovačky a mohl tak splnit určitý neodkladný úkol /např. zbavit se materiálů, jež převzal na schůzce/. Únik ze sledování musí být nenápadný - nepřátelská sledovačka nesmí mít důvod usuzovat, že činnost KP /TS/ mající za cíl vymanit se z jejího dohledu je únikem. Organizování úniku vyžaduje, aby KP věděl před kým únik provádí, tj. znal orgány sledovačky a metody, jichž tato může v prostoru plánovaného úniku použít včetně tech. prostředků a jejích dalších možností. Dalším důležitým předpokladem nenápadného úniku je, aby se pohyb KP v době provádění úniku nelišil od jeho pohybu v jinou dobu - musí zůstat logický, cílevědomý, vhodně legendovaný včetně místa, použitého k úniku.

UPEVŇOVÁNÍ SPOLUPRÁCE - Posilování a prohlubování vztahů TS k rozvědné spolupráci. Probíhá intenzívně zvláště v prvním období spolupráce, kdy se TS seznamuje s disciplinou a konspirací a školí ve způsobech a metodách rozvědné činnosti. Pokračuje však i později, po celou dobu spolupráce.

URČENÍ OBJEKTU, TOPOGRAFICKÉ - Uvedení polohy objektu v terénu přesně podle souřadnic /koordinátů/, orientačních bodů a zakreslení na mapě, umožňující rychlé zjištění ze země i ze vzduchu.

ÚŘAD LEGALIZAČNÍ - Instituce, která poskytuje příslušníkům rozvědky krycí zaměstnání, aby jim umožnila vyvíjet konspirativně rozvědnou činnost a to především v zahraničí a podle potřeby též na vlastním území.

USTANOVKA - Tajné, legendované šetření

v ČSSR : v místě bydliště a na pracovišti k získání /prověření/ základních osobních a rodinných údajů, vztahu prověřovaného ke státnímu zřízení, politické orientaci, organizovanosti, chování a pověsti na veřejnosti, postojům v krizových letech, zájmech, zálibách, charakterovým vlastnostem, stykům, materiálním a finančním poměrům. U osob narozených před r. 1930 i činnnost za války.

v zahraničí : shromažďování a ověřování poznatků o osobách a objektech rozvědného zájmu /kontrarozvědného zájmu/. Provádí KP i TS.

VERBOVÁNÍ /VERBOVKA/ - Získávání rozpracovaných typů ke spolupráci s rozvědkou. Je završením rozpracování typa. Způsob realizace je odvislý jednak od motivů typa ke spolupráci, jednak od rozvědné kategorie budoucího TS. Z odlišného charakteru A, DS, IS a D vyplývají specifické postupy při verbovce - získávání. TS lze získat buď přímo - jednorázovým aktem nebo postupným připoutáváním ke spolupráci.

VERBOVČÍK - Příslušník rozvědky nebo tajný spolupracovník, který provádí získání typa ke spolupráci s rozvědkou.

VYHLEDÁVÁNÍ - Systematické rozpracování a vyhodnocování bází s užitím všech prostředků rozvědné činnosti za účelem výběru vhodných styků rozvědného zájmu a typů pro tajnou spolupráci. Základními kritérii vyhledávání jsou rozvědné možnosti, subjektivní předpoklady, motiv a konspirativní rozpracování.

VÝCHOVA - Výchova je nedílnou součástí řízení TS. Vychází z konkrétních plánů výchovy TS, jež se zpracovávají pro každého TS. Musí být promyšlená, konkrétní a systematická. Velmi důležitý je individuální přístup k výchově každého TS, který odráží kategorizaci TS, jeho celkovou úroveň, motiv na jehož základě byl získán ke spolupráci, délku a zkušenosti z dosavadní spolupráce a další objektivní a subjektivní okolnosti /národní mentalita, osobní vlastnosti TS, vzdělání atd./ Výchovnou činnost zaměřuje ŘO v souladu s plánem výchovy TS na oblast odbornou, ideologickou a morální.
Odborná příprava TS se provádí po etapách. Zvláštní důraz se od začátku klade na osvojení a dodržování zásad konspirace a na obranu proti nepřátelským speciálním službám, což tvoří základ utajované spolupráce. S konspirací úzce souvisí organizace konspirativního spojení. TS je pravidelně proškolován v dodržování plánu spojení. Plán spojení je průběžně doplňován nebo upravován podle potřeb agenturně operativní práce TS, změn /i předpokládaných/ v AOP atd. V rámci odborné přípravy je TS seznamován s rozvědnými formami a metodami v rozsahu nutném pro plnění úkolů a bezpečnost spolupráce. Je školen ve formách získávání dokumentů a informací, jejich úschově, vypracování zpráv a používání operativní techniky.
V politicko-výchovné oblasti jsou TS vedeni k ideovému sepětí se socialistickým táborem. Ideová výchova je prováděna u všech TS, včetně těch, kteří byli získáni na základě kompromitujícího materiálu.
V oblasti morální je výchova TS zaměřena na rozvíjení takových vlastností a charakterových rysů, které jej vedou k poctivému plnění úkolů, seriózności vůči naší rozvědce a k naprosté důvěře k osobě ŘO.
U TS získaných pod cizí vlajkou se výchova /řízení/ zaměřuje k tomu cíli, aby v době, kdy pro to dozrají podmínky, mohl

být TS převeden na vědomou spolupráci s čs. rozvědkou.

VÝJEM - Operativně technické opatření, jehož cílem je tajné vybrání věcí /zejména dokumentů/ rozvědného, resp. kontrarozvědného zájmu ze sejfů, bytů, zavazadel atd. nepřítele. Jde o to získat zájmové materiály buď natrvalo, nebo pouze dočasně za účelem prohlídky, pořízení fotokopií apod. /pak se materiály vrací na své místo/.

VYSAZENÍ - též vyslání do zahraničí

a/ krátkodobé - rozvědkou připravené a řízené krátkodobé vycestování TS z řad čs. i cizích státních občanů do zahraničí pod vhodným krytím a legendou ke splnění krátkodobého, příp. i jednorázového rozvědného úkolu;

b/ dlouhodobé - rozvědkou připravené a řízené vyslání TS z řad čs. nebo cizích státních příslušníků na delší časové období /více let/ k plnění rozvědných úkolů;

c/ trvalé - rozvědkou připravené a řízené vyslání TS k časově neomezenému rozvědnému působení v zahraničí.

VYTĚŽOVÁNÍ - Získávání rozvědných informací, poznatků, údajů

a/ rozhovorem s vhodnými osobami, tj. nevědomými informátory /nevědomé vytěžování/ nebo spolupracovníky /vědomé vytěžování/;

b/ studiem a rozborem oficiálních a neoficiálních /pololegálních, utajovaných/ materiálů.

VYVEDENÍ TS Z AKCE - Souhrn operativních opatření prováděných příslušníky rozvědky nebo kontrarozvědky před realizováním /ukončením/ agenturně operativního rozpracování objektu nebo aktivního opatření /profylaxe, zatčení, kompromitace, získání/ s cílem zbavit TS, jehož prostřednictvím bylo rozpracování prováděno, podezření z účasti na akci.

VYVOLÁNÍ SCHŮZKY - Opatření /signalizace/ k uskutečnění mimořádné schůzky předem dohodnutým způsobem a to buď z iniciativy rozvědky nebo TS. Způsob vyvolání mimořádné schůzky spolu s dalšími náležitostmi jsou obsaženy v plánu spojení s TS. S ohledem na charakter schůzky /používána řidčeji/musí být způsob vyvolání mimořádné schůzky a další její ustanovení jednoduchá a pro TS snadno zapamatovatelná.

VZTAH AGENTURNÍ - Vztah vyplývající z podřízenosti TS vůči rozvědce a z řídící funkce příslušníka rozvědky vůči TS.

ZADOKUMENTOVÁNÍ - Doložení určité činnosti nebo stavu průkazným materiálem, dokumenty /fotografiemi, filmem, zvukovou nahrávkou, písemnostmi, výpovědí aj./

ZADRŽENÍ TAJNÉ - Kontrarozvědkou organizované, časově omezené zadržení rozpracované nebo podezřelé osoby, které je uskutečněno pod vhodnou záminkou, utajeně před rodinnými příslušníky, spolupracovníky z blízkého okruhu známých a jiných osob, s cílem vyjasnit otázky kontrarozvědného zájmu.
Této formy využívají kontrarozvědky kapitalistických států při organizování provokací proti občanům ZSS.

ZAJIŠTĚNÍ PROTI SLEDOVÁNÍ - Kontrola /kolektivní/ proti sledování za pomoci další osoby-zajišťovatele /zajišťovatelů/ na předem připravené kontrolní trase, z pevných /zakrytých/ zajišťovacích kontrolních bodů. Bez osobního kontaktu zajišťovaného se zajišťujícím - výsledky kontroly se sdělují domluvenými signály. Tento způsob obrany proti sledování současně předpokládá také provádění osobní kontroly zajišťovaným.
Při vhodném a dovedném provedení je velmi účinný. Tento způsob v podstatě znamená typování a ověřování sledovačů nepřátelské strany dalším pracovníkem /pouze jeden zajišťovatel je lepší/rozvědky, který ze skrytého kontrolního bodu pozoruje určitý prostor nejen při průchodu rozvědčíka, ale ještě několik

minut poté /kdy si obvykle sledovači nepočínají již tak konspirativně/. Uvedený způsob zajištění lze organizovat také při jízdě motorovým vozidlem ve městě i mimo město s tím, že kontrolní zajišťovací bod musí umožňovat ukrytí jak vozu, tak zajišťujícího orgána.

ZÁKLADNA STYKOVÁ - Tvoří ji souhrn všech styků příslušníka rozvědky, případně rezidentury a TS. Znamená to, že styková základna zahrnuje styky rozvědného zájmu, krycí styky a oficiální styky. Z rozvědného hlediska je žádoucí, aby v ní početně převažovaly krycí a oficiální styky a tím ztížena orientace kontrarozvědky nepřítele a jeho opatření proti naší stykové bázi.

ZAMĚSTNÁNÍ LEGALIZAČNÍ - Krycí zaměstnání, které umožňuje příslušníku rozvědky vyvíjet konspirativně rozvědnou činnost.

ZAVÁDĚNÍ OPERATIVNÍ TECHNIKY - Konspirativní instalování operativní techniky /odposlechu, tajného fota aj./ v místnostech a jiných prostorech a její následné stažení.

ZÁZNAM O SCHŮZCE S TS - Po schůzce zpracuje pracovník rozvědky "Záznam o schůzce" /vzor č. 9 Přílohy ke Směrnici pro rozvědnou práci I. správy SNB/, který předloží do 3 dnů nadřízenému. V záznamu je zhodnocen průběh a obsah schůzky. Hlavními hledisky pro hodnocení je plnění cílů, stanovených v "Přípravě na schůzku" /vzor č. 8/ a otázky bezpečnosti. Záznam je zpracován tak, aby z něho bylo patrno, jak TS plnil zadané úkoly, jaké byly příčiny příp. neplnění, jaké bylo chování TS a jeho reakce v průběhu schůzky, je poukázáno na nejasnosti a podezřelé okolnosti, jakým způsobem byly dodržovány či porušovány zásady konspirace a bezpečnosti, zda došlo v průběhu schůzky k jejímu narušení, jaké nové úkoly byly TS zadány, reakce TS na ně, event. použití operativní techniky, s jakým výsledkem. Vyhodnocení obsahuje rovněž návrhy dalšího

postupu, včetně příp. prověrky. Ze záznamu musí být zřejmé, k jakému posunu došlo ve vývoji vzájemných vztahů mezi ŘO a TS i v celkové úrovni spolupráce. Záznam o schůzce s TS musí být konkrétní, věcný a objektivní, bez nepodstatných detailů. Jeho součástí je uvedení výdajů : výdaje KP, výdaje TS /se zahrnutím příp. výdajů spojených s plněním zadaných úkolů/, odměna TS.

ZDROJ /informací/ - Viz heslo pramen informací.

ZEMĚ TŘETÍ - Země, která je využívána jako operační prostor pro agenturně operativní činnost proti hlavnímu nepříteli mimo jeho vlastní území.

ZEMĚ ZÁJMOVÁ - Země, ve které vyvíjí rozvědka svou činnost.

ZÍSKÁNÍ /TS/ - Získání - připoutání rozpracovaných typů k tajné spolupráci s rozvědkou. Způsob realizace získání je odvislý jednak od motivů typa ke spolupráci, jednak od rozvědné kategorie budoucího TS. Z odlišného charakteru A, DS, IS a D vyplývají i specifické postupy při jejich získávání. TS lze získat buď přímo - jednorázovým aktem nebo postupným připoutáváním ke spolupráci. Motivace získávání TS jsou ideově politické, materiální nebo finanční a morálně psychologické.

ZÍSKÁNÍ METODOU POSTUPNÉHO ZAPOJENÍ - Podstata této formy spočívá v tom, že KP nebo TS pod legendou vejde ve styk /osobní/ s typem a aniž by se dekonspiroval jej pod vhodnou záminkou žádá o splnění rozvědných úkolů /např. získávání rozvědně využitelných informací/. Rozvíjení vztahů začíná zpravidla pod záminkou legální činnosti /výměna názorů na otázky vnitřní a zahraniční politiky, obstarávání oficiálních materiálů apod./, postupně přechází ve faktickou spolupráci s vytypovanou osobou, jež však formálně zůstává typem. Až do-

zraje situace, KP /nebo TS/ vhodně, takticky, ale otevřeně poukáže na zvláštní charakter spojení a pomoci a snaží se získat potvrzení souhlasu s vědomou spoluprací s cílem přejít na agenturně operativní vztahy a z toho plynoucí důsledky. Postupné zapojování musí být cílevědomé, provázené ideově politickým působením, studiem a prověřováním vytypované osoby. KP klade na typa postupně náročnější úkoly, znamenající přechod k plnění úkolů rozvědného charakteru, až posléze typ dospěje k závěru, že vědomý souhlas se spoluprací s rozvědkou je logickým vyústěním dané situace. Zvláštní pozornosti u této formy vyžaduje konspirace spojení. Výhodou této formy je možnost hloubkového studia a osobního prověřování typa, který si postupně a samovolně zvyká na spolupráci bez psychického zlomu v situaci. Nevýhodou je zranitelnost kontrarozvědkou, nemožnost typa od začátku instruovat o konspirativnosti spojení a mlčenlivosti, poměrně dlouhá doba zapojení typa do efektivní rozvědné činnosti a možnost vzniku problémů při jeho příp. předání jinému KP před ukončením rozpracování.

ZÍSKÁNÍ METODOU PŘÍMÉHO NÁVRHU - Tzn. jednorázovým aktem. Spočívá v tom, že získání se uskutečňuje při prvním, nejvýše druhém styku. Studium a prověřování je prováděno před navázáním přímého kontaktu. Používá se zpravidla s využitím motivu materiálního nebo morálně-psychologického /kompromitace/ a rovněž vznikla-li pro to neočekávaná a vhodná situace. Vyžaduje optimální soustředění rozvědných prostředků ke studiu a prověrkám. Výhodou této formy je psychologické využití reakcí na neočekávanost, překvapení, skleslost, konspirativnost rozpracování, jež se obešlo bez osobního styku a možnost ihned při získání dohodnout dodržování zásady mlčenlivosti a konspirace spojení, způsob předávání zpráv, odměňování atd. Nevýhodou je nebezpečí odmítnutí, ohlášení policii, vyvolání skandálu, chybí prověrka schopností typa plnit rozvědné úkoly i za předpokladu jeho souhlasu.

ZÍSKÁNÍ, MOTIV - Viz heslo motiv, motivace.

ZÍSKÁNÍ NA ZÁKLADĚ IDEOVĚ POLITICKÉHO MOTIVU

Vychází z ideově politické shody nebo blízkosti a sympatií typa s ČSSR nebo ZSS, politikou a zájmy ZSS, pevnosti názorů a stanovisek typa do té míry, že je lze považovat za motiv pro podstoupení osobního rizika tajné spolupráce, souladu zájmů v důležitých otázkách, vlasteneckých vztahů k ČSSR a loyality k ZSS. Ideově politická blízkost či shoda není ještě zárukou přistoupení na spolupráci. Agentura získaná na ideově politickém základě bývá obvykle politicky i morálně pevnější, iniciativnější, spolehlivější v plnění úkolů, včetně podstoupení značného rizika a za cenu osobních obětí.

ZÍSKÁNÍ NA ZÁKLADĚ MATERIÁLNÍHO NEBO FINANČNÍHO MOTIVU

Podstata spočívá v tom, že uspokojení hmotných potřeb získávaného typa je pro něj natolik silnou pohnutkou, že jej může přimět k souhlasu s tajnou spoluprací s rozvědkou ZSS bez ohledu na rizika. Lze uplatnit vůči osobám s nízkou životní úrovní, postiženým důsledky nemoci, zadlužením, zvyklým žít "nad poměry", toužícím po bohatství, podnikatelům chtějícím investovat, obchodníkům ochotným předat tajné informace za materiální kompenzaci, ohroženým bankrotem atd. Materiální motiv lze agenturně operativním opatřením pro úspěch získání zesílit nebo vytvářet. Materiální motiv přivádí některé typy ke spolupráci na základě nabídky rozvědky, příp. vlastní iniciativy. U této formy vystupuje do popředí význam systematických a hloubkových prověrek a výchovného působení. Je třeba permanentně sledovat převedení na spolupráci na ideově politickém základě, jakož i nebezpečí pominutí materiální závislosti a jejích důsledků. V tom případě analyzovat stupeň kompromitace typa a podepřít získání /spolupráci/ i dalšími motivy.

ZÍSKÁNÍ NA ZÁKLADĚ MORÁLNĚ PSYCHOLOGICKÉHO MOTIVU

Zde jsou využívány údaje charakterizující morální profil typa, psychické zvláštnosti jeho osobnosti nebo fakta značící porušování norem morálky i zákonů dané země. Je nutné přihlížet k osobnosti typa, jeho mentalitě, charakteru, subjek-

tivním zvláštnostem, objektivně posoudit /mj. i na základě důkladné znalosti AOP/ event. účinnost příp. kompromitace, možnost vytvoření situace, jež by vytypovanou osob u přivedla k rozhodnutí přistoupit na spolupráci.
Součástí morálně psychologické motivace jsou kompromitující materiály. Rozvědka ZSS této alternativy využívá jen tehdy, má-li kandidát získání velké rozvědné možnosti a jiný motiv neexistuje. Používá se jí jmenovitě u pracovníků spec. služeb protivníka nebo nepřátelských ideodiverzních center. Při použití kompro-materiálů nutno vycházet z osobnosti typa a specifik AOP /ověřit účinnost subjektivního i objektivního dopadu/, nevyužívat kompro-materiálu jako prostředku nátlaku na typa, ale takticky jako snahu rozvědky pomoci mu. Zvýšené nároky na prověrky a výchovu po získání. Postupnou převýchovou lze dosáhnout přechodu motivace na materiální základ, event. i ideově politický. Studium a prověrky takového typa musí být dovedeny do stádia, umožňujícího co největší jistotu, že typ pod tlakem kompro-materiálů a taktiky získávajícího na spolupráci přistoupí nebo ji odmítne a věc oznámí kontrarozvědce i za cenu z toho plynoucích důsledků.

ZÍSKÁNÍ POD ČS. VLAJKOU - Užívá se hlavně na legálních rezidenturách s použitím obou forem /tj. postupného zapojení nebo přímého návrhu/. Svou pomoc typ, resp. TS vědomě poskytuje ve prospěch ČSSR.

ZÍSKÁNÍ POD CIZÍ VLAJKOU - Typ je získáván jménem některé instituce cizího státu, přičemž volba cizí vlajky a příprava legendy pro získání k tajné spolupráci předpokládá takový postup, aby přístup k budoucímu TS a způsob práce s ním odpovídaly věrohodně zvolené cizí vlajce a neprozrazovaly styl práce rozvědky. Pro získání ke spolupráci pod cizí vlajkou je nezbytné přesné zjištění, že typ nebyl a není ve styku s pracovníky speciálních služeb plánované cizí vlajky. /Tolik Směrnice pro rozvědnou činnost I. správy SNB, čl. 13/.
Získání se provádí jménem kapitalistických států, kapitalistických rozvědek, kontrarozvědek, různých organizací a in-

stitucí, monopolů, bank, firem, úřadů i legendovaných /fiktivních/ organizací. Tento druh získání vyžaduje maximální vynalézavost, náročnost /znalosti/, zvýšenou ostražitost, konspirativnost a legendování. Získavající musí ovládat perfektně všechny požadované znalosti /jazyk, kultura, historie, mentalita, zvláštnosti atd./ a rovněž organizace a materiální zabezpečení získávacího procesu musí odpovídat podmínkám "vlajky" /doklady, ošacení apod./ Získání provádějí KP, TS /A, IS/ na rezidenturách /legálních, nelegálních/, KP a TS ze "třetích zemí" včetně z ČSSR /centrály/ s legalizací pobytu /služební cesta apod./

ZÍSKÁVAJÍCÍ - Příslušník rozvědky /KP/ nebo tajný spolupracovník /TS/, provádějící získání typa k tajné spolupráci s rozvědkou. Výběr získávajícího : KP legální rezidentury, nelegální rezidentury, KP z centrály, TS /A, IS/ legální rezidentury, nelegální rezidentury. Při výběru je nutné přihlédnout ke všem psychologickým a bezpečnostním faktorům /konspirace, zda již ve styku, zkušenosti, schopnosti/. Důležitá je schopnost získávajícího vytvořit si převahu nad získávaným.

ZNAMENÍ POZNÁVACÍ - Viz heslo signál

ZNAMENÍ VAROVNÉ - Je dohodnuté znamení /signál/, sloužící k varování druhé osoby před uskutečněním osobního i neosobního styku nebo před provedením určité operativní akce či činnosti.

ZPRÁVA AGENTURNÍ - Informace, předaná tajným spolupracovníkem, která obsahuje rozvědné poznatky nebo údaje, týkající se oblastí či otázek rozvědného zájmu /zpravidla v rámci plánu informační činnosti rozvědky/ a odpovídá požadavkům kladeným na rozvědné informace. Viz též heslo informace rozvědná.

ZPRÁVA ORIENTAČNÍ - Stručná informace, mající za cíl objas-

nit rezidentuře /rezidenturám/ aktuální stav a vývoj určitého sledovaného problému, k němuž centrála rezidenturu úkoluje. Orientační zpráva má rezidentuře umožnit konkrétnější a přesnější řízení informační činnosti pramenů a jejich efektivnější, hlubší vytěžení.

D O D A T K Y

INICIÁTOR /DOBROŽELATĚL/ - Osoba - cizí státní příslušník, příp. čs. emigrant, která nabízí jednorázovou pomoc nebo dlouhodobější spolupráci z vlastní iniciativy. Je-li nabídka iniciátora seriózně myšlena, může vycházet z motivu ideově politického /nebezpečná mezinárodní situace/, materiální či finanční pohnutky a nelze vyloučit i morálně psychologický motiv. Rozvědka musí být na takové možnosti připravena a vyskytne-li se podobný případ, musí operativně přijmout některá účinná obligátní opatření :

- s iniciátorem jednat prostřednictvím pověřeného vyškoleného bezpečnostního důstojníka a tak vyloučit možnost dekonspirace KP;
- jednání s iniciátorem vést v místnosti, vylučující rušení a možnost odposlechu nepřátelskou spec. službou, ale naopak umožňující instalaci a využití /skryté/ oper. techniky /nahrání rozhovoru, fotodokumentace apod./;
- jednání zaměřit na zjištění motivu nabídky, získání všech nacionálií iniciátora /pokud možno písemnou formou/;
- paralelně s probíhajícím jednáním prověřit základní údaje o iniciátorovi /zapojit další KP/ s cílem vyjasnit seriózност jeho nabídky, tj. potvrdit ji resp. kvalifikovaně a uvážlivě riskovat nebo odhalit provokatéra, psychicky postiženou osobu apod.;
- v rámci prováděných opatření řešit ochranu a konspirativní odchod iniciátora /na základě poznatků a zkušeností s kontrarozvědným režimem/, resp. dohodnout legendu jeho návštěvy.
- stanovit další spojení s iniciátorem /na schůzkovou činnost přistoupit až po pozitivních prověrkách/;
- od prvního kontaktu s ním urychleně prověřovat i s využitím centrály, kterou KC informovat také o přijatých a dále navrhovaných opatřeních.

SLEDOVÁNÍ, TECHNIKA /vybavení sledovačů/ - Dopravní prostředky; maskovací prostředky /doplňky oděvů pro zvláštní podmínky, např. na otevřených stojkách, vybavení pro maskované stojky, maskování služebních vozů aj./; dokumentační prostředky /foto, TV technika aj./; spojovací prostředky /pro osobní spojení, vozové radiostanice aj./; pozorovací prostředky /dalekohledy, periskopy, prostředky k odhalení nelegálního radiospojení, chemické nástrahy, TV technika/.

SKUPINA SLEDOVACÍ - Pracovní skupina příslušníků sledovačky pro plnění určitého úkolu - akce. Cílem její činnosti je zjistit a zadokumentovat veškerou aktivitu objekta sledování. Podle požadavků úkolu může být skupina 7 - 10 členná, ve vhodném složení /muži, ženy, různé věkové kategorie/. Rozhodujícím faktorem činnosti pracovní skupiny je její sladěnost, což předpokládá její dlouhodobé složení, pocit jistoty jejích členů, že mohou nasebe spoléhat. Pro úspěšnou činnost sledovací skupiny má velký význam cílevědomé rozdělení a využívání sil a prostředků /plný počet pouze ve složitých situacích/.

PROVĚRKA S VYUŽITÍM OFICIÁLNÍCH ZDROJŮ - Jeden z typů prověrky agentury /ale i zájmových osob vůbec/. Vpraxi se jedná o využití nejrůznějších v zahraničí vycházejících publikací a tiskovin, s jejichž pomocí lze nejen získat memorandové údaje k určité osobě, ale rovněž zpětně prověřit pravdivost zpráv, sdělení TS /typa/.

PROVĚRKA FORMOU "NEVĚDOMÉHO VYTĚŽOVÁNÍ" - Jeden z typů prověrky agentury. K získání poznatků o dané osobě, event. k jejich ověření, lze využít mj. i stykové základny rozvědčíka. Předpokládá to však, aby rozvědčík uměl svůj zájem dokonale legendovat a otázky si pečlivě připravil, aby nedošlo k dekonspiraci. Využije svého legalizačního postavení a zpravidla se bude dotazovat na širší okruh osob.

PROVĚRKA ZA POMOCI SLEDOVÁNÍ A USTANOVKY - Jeden z typů prověrky agentury. Jde o velmi pracnou metodu, vyžadující řadu organizačních aj. opatření po linii sledování TS. Tato metoda však umožňuje vyjasnit nejrůznější momenty ze života a činnosti TS - prověrka sledováním dává vesměs efektivní výsledky a mnohdy je těžké se bez nich obejít. S pomocí sledování lze zjistit např. spojení TS s podezřelou osobou, s místní policií či kontrarozvědkou, klamání ŘO ze strany TS aj. závažná fakta. Ustanovka v místě bydliště nebo pracoviště TS je také velkou pomocí - umožňuje vyjasnit rodinné a materiální postavení TS, způsob jeho života, okruh jeho známých i získat některé údaje z jeho minulosti. Někdy je účelné doplnit tuto prověrku i prověrkou korespondence TS.

PROVĚRKA AGENTUROU - Jeden z typů prověrky TS. Spočívá v tom, že agentuře, mající jakýkoliv vztah k okolí analyzovaného nebo prověřovaného TS, se zadá úkol shromáždit údaje, týkající se osoby, činnosti, spojení i dalších stránek života prověřovaného TS. Ve zvláště důležitých případech, kdy je práce TS obzvláště důležitá pro rozvědku, může rezidentura pro všestrannou prověrku získat specielně agenturu z okolí TS anebo převést do jeho okolí již existující agenturu. Tohoto způsobu prověrky využívá rozvědka obvykle v případech, kdy existuje důvod pochybovat o čestnosti TS, je-li TS podezřelý ze zrady. Cílem je zpravidla shromáždit údaje o chování prověřovaného v zaměstnání, v bydlišti, o jeho stycích, politických názorech, událostech do nichž byl zapojen apod., přičemž je krajně důležité před TS utajit, že je prověřován jiným agentem. Využití uvedeného typu prověrky vyžaduje od rozvědky proto maximální opatrnost a vynalézavost.

PROVĚRKA ANALÝZOU ZÍSKANÝCH INFORMACÍ - Jeden z typů prověrky TS. V podstatě spočívá v kritickém a náročném hodnocení a podrobné analýze všech TS předávaných informačních materiálů. Toto hodnocení a analýza /nezávisle na délce spolupráce a míře důvěry/ dovoluje včas získat důkazy o neseriózności TS, odhalit snahu o desinformování apod. Informační materiály, získané

TS, se na rezidentuře a v centrále konfrontují s analogickými informacemi, získanými z jiných pramenů, včetně legálních. Pečlivá analýza může vést k závěru, že TS není s to sám získávat informace, jež předává. Prověrka analýzou získaných informací je jednou z hlavních metod odhalování podstavu. Je však třeba mít na paměti, že předávání desinformací nemusí být vždy důkazem zrady TS.

PROVĚRKA ZADÁVÁNÍM PROVĚRKOVÝCH ÚKOLŮ - Jeden ze základních typů prověrky agentury. Podstata spočívá v zadání prověrkových úkolů TS - nejčastěji získání informace /informací/, jež jsou již rozvědce dobře známé. Podmínkou je, aby TS měl reálnou možnost je získat. Rozvědka může současně TS zadat také úkol, převyšující z hlediska časového nebo věcného jeho reálné možnosti. Splní-li jej TS bez námitek a problémů, je to důvodem k podezření a ostražitosti. Jinou formou je předat TS do úschovy na určitou dobu nebo k doručení jiné osobě dokumenty ve speciálním balení, jeho otevření může pak rozvědka zjistit. Při stanovení prověrkových úkolů je třeba vycházet ze zásady, že v případě podezření z podstavu, tyto úkoly musí vyprovokovat k aktivitě nepřátelskou rozvědku, musí ji přinutit k riskování i za cenu odhalení v naději, že získá důležitý rozvědný materiál nebo povede k odhalení rozvědčíků či další agentury. Při tomto typu prověrky je nutné také uvážit úroveň TS, místních spec. služeb a především dokonale utajit a legendovat před TS, že jde o prověrku.

PROVĚRKA V PROCESU OSOBNÍCH KONTAKTŮ ŘO a TS - Přímý osobní styk rozvědčíka s TS umožňuje ŘO získávat bezprostřední dojem o TS, vyhodnotit následně jeho reakce na reálné nebo umělě navozené situace, mít na něj bezprostřední vliv. Touto formou má KP možnost analyzovat politické názory, přesvědčení, osobní vlastnosti TS, upřesňovat jednotlivé detaily jeho životopisu, zjišťovat jeho problémy, materiální postavení apod. Vhodně připravenými dotazy může získávat nejen nové poznatky, ale ověřovat i fakta z minulosti. Osobní styk s TS umožňuje odhalit některé příznaky typické pro podstav kontrarozvědky, jako

povrchní vztah ke konspiraci /TS se nebojí odhalení/, zvýšený zájem o osobu rozvědčíka, nabízení dalších služeb, styků, velmi pečlivě propracovaná legenda, snaha vyhnout se detailním otázkám KP, ochota používat oper. techniku, zpětnými dotazy se objevují rozpory v životopise TS, TS naznačuje, že v budoucnu poroste efektivita spolupráce aj. Vyskytnou-li se v průběhu osobního styku s TS podobné momenty /příp. i varovné další/, je nutné věnovat mu zvýšenou pozornost a snažit se v co nejkratší době vyjasnit, nakolik jde o povahový rys TS či příznak podstavu.

PROVĚRKA OPERATIVNÍ TECHNIKOU - Jeden ze základních typů prověrky agentury. Jde zejména o nasazení odposlechu /v bytě, kanceláři/, nahrávání schůzky, skryté fotografování, filmování apod.

OCHRANA REZIDENTUR AKTIVNÍ - Souhrn agenturně operativních opatření prováděných jak v centrále čs. rozvědky, tak i na zahraničních rezidenturách proti kádrovým pracovníkům a celé agenturní síti nepřátelských speciálních služeb s cílem paralyzovat a minimalizovat dopady nepřátelských aktivit proti rezidenturám čs. rozvědky, čs. ZÚ a jejich pracovníkům v zahraničí i dalším čs. občanům služebně vyslaným do příslušného teritoria. Do oblasti aktivní ochrany rezidentur a jejich pracovníků patří i organizování klamných akcí s cílem odpoutání pozornosti od naší hlavní činnosti - akce. Mezi účinnné prvky aktivní ochrany rezidentur dále patří i permanentní kontrola a rozbor stykové základny včetně krycích styků. Rovněž tak odhalování podstavů, dublující agentury apod.

OCHRANA REZIDENTUR PASIVNÍ - Politicko preventivní působení na vědomí KP před výjezdem na zahraniční rezidentury a v průběhu jejich zahraničního působení.

celkem: 93 listů
+ desky

SF
haut 046